

vestnik

Letnik XXV.

Celovec, petek, 16. januar 1970

Štev. 2 (1436)

Začel se je volilni boj

Komaj so minili božični in novoletni prazniki, je Avstrija zajel val volilne propagande. Na vsej črti se je začel volilni boj, ki bo za teden in mesec potisnil v ozadje vse druge dogodke. Tekom devetih tednov, namreč v času od 22. februarja do 26. aprila, se bo v Avstriji zvrstilo kar šest važnih odločitev na voliščih. Najprej — 22. februarja — bomo na Koroškem volili nov deželni zbor, le teden dni pozneje — 1. marca — pa bodo v Avstriji državnozbornske volitve; sledile bodo 15. marca deželnozbornske volitve na Štajerskem, meseca aprila pa bodo občinske volitve na Nižjem Avstrijskem (5. aprila), na Predarlškem (12. aprila) in na Koroškem (26. aprila). Poleg teh za bodoči razvoj na vseh ravneh družbeno-političnega dogajanja merodajnih odločitev bodo 11. aprila še volitve v zdravniško zbornico ter v začetku maja volitve v trgovinsko zbornico.

Torej ni čudno, da so politične stranke komaj čakale, da je minil čas „premirja“ med prazniki in so se lahko z vsemi silami vrgle v volilni boj. Tako rekoč čez noč so se namesto zapeljivo se smehljajočih lepotic na oglasnih deskah pojavili obrazi vodilnih politikov; kričeče naslove nad senzacionalnimi poročili o raznih dogodkih so na na-

slovnih straneh časopisov zamenjale politične parole; v hiše so začeli prihajati volilni letaki, tako da poštarji niti ne bodo imeli časa, da bi spet zravnavali hrbe, ki so se jim upogibali pod težo poštnih pošiljk med nedavnimi prazniki.

Začel se je volilni boj, ki bo letos še posebno oster. Ne samo zaradi tega, ker se bo v teku nekaj

tednov zvrstilo toliko volilnih odločitev, temveč predvsem zato, ker bodo te odločitve res izredno pomembne. To velja še prav posebno za odločitev v državnem merilu, pri državnozbornskih volitvah, čeprav bodo po svoje važne tudi odločitve na vseh ostalih ravneh. Prvič po vojni se bo avstrijski volivec znašel pred povsem novo situacijo: ne bo se več odločal med dvema strankama, ki sta doslej skupaj oblikovali in izvajali vladno politiko; tokrat bo moral izbirati med stranko, ki je v minulih štirih letih sama vladala, ter stranko, ki je bila v opoziciji.

Na to za naše razmere novo obliko odločitve sta obe veliki stranki tudi prikrojili vsaka svoj volilni program. ÖVP skuša prepričati volivca z delom, ki ga je opravila kot vladna stranka, odkar je pri zadnjih volitvah dobila absolutno večino v parlamentu. SPÖ pa je kot opozicijska stranka pripravila obširne alternativne programe, da bi se javnosti predstavila s svojimi predlogi in načrti za boljše rešitve, kot jih je našla dosedanja ÖVP-jevska vlada.

Poleg tega „dvoboja“ med ÖVP in SPÖ, kjer bo obema šlo v prvi vrsti za doseg absolutne večine, pa obsega letošnji volilni boj tudi še druge zanimive ravni merjenja sil. To ne velja toliko za Olahovo stranko, ki se bo tudi le v nekaterih okrožjih potegovala za glasove, pač pa za FPÖ in KPO. Čeprav je FPÖ kot koalicijski partner še vedno nezaželjena tako na desni kot na levi, ni izključeno, da bi pri volitvah 1. marca nastalo razmerje, ko bo prav ta stranka odločala o bodoči večini v parlamentu in s tem tudi o novi vladi. Vsekakor omenja-

ganizacije „Pax“ s splošnim problemom poljskih škofijskih meja, ker se bo prvo vprašanje morda rešilo na pozitivni način zaradi izboljšanja odnosov med Vatikanom in poljsko državo. Drugi pa pravijo, da poljska vlada nikoli ne bo pristala na pogajanja glede meja, ker smatra to vprašanje že za rešeno in bi torej tak pogajanja na podlagi zahtev, ki bi prizadele organizacijo „Pax“, utegnili prisiliti katoliške predstavnike, da sprejmejo v zameno ponudbe, ki bi imele dvomljivo vrednost.

Nihče si ne želi združene Nemčije

Ponovna združitev Nemčije kot politični program skoraj ne obstaja več; celo Nemci sami ne mislijo več povsem resno, ko je govora o tem vprašanju.

Čeprav niso, kot vsi drugi, verjele v realnost ponovne združitve, so zahodnonemške krščansko-demokratske vlade nastopale s parolo združitve, toda samo zaradi tega, da bi preprečile ureditev stanja oziroma pogojev v srednji Evropi. Od Adenauerja naprej je veljala krilatice: prvi pogoj za popuščanje napetosti v Evropi je ponovna združitev Nemčije. Šele prejšnja vlada velike koalicije je v tem pogledu obrnila ta vrstni red v naslednjem smislu: popuščanje v Evropi bo olajšalo ponovno združitve. To je bil že korak naprej, čeprav ni odražal realnega spoznanja, da nihče celo med bionskimi zavezniki na Zahodu ne želi nemške združitve.

Sedanjemu kanclerju Brandtu je desnica zamerila, ker v svoji programski izjavi ni omenil ponovne združitve Nemčije. Toda tudi sam Franz Joseph Strauss je črno na belem zapisal, da ne veruje, da bi sploh kdaj bila mogoča združitev Nemčije kot nacionalne države. Zahodnonemški politični voditelji se zdaj v glavnem zavzemajo za združitev držav evropskega Zahoda ali vsega kontinenta, s čimer bi bilo z dnevnega reda črtano tudi nemško vprašanje. Vendar pa k vprašanju evropske združitve vsakdo pristopa le na osnovi lastnih predstav o tem ter svojih interesov, tako da se stališča o tem močno med seboj razlikujejo.

Nemcem je bilo tako iz Washingtona kot iz Moskve, pa tudi iz Pariza, Londona, Bruslja, Haaga, Varšave ter Prage v raznih oblikah dano na znanje, da naj ne plavajo v iluzijah in naj se ne slepe, ker bi nikomur ne šlo v račun, da bi se na evropskih tleh ustvarila neki nova nemška sila. Vsakdo ima za to dober razlog.

Običajno poudarjajo, da je Zahodna Nemčija dru-

ga trgovska sila na svetu, medtem ko se na industrijskem področju bori za tretje mesto z Japonsko; Vzhodna Nemčija pa sodi med prvih deset najbolj razvitih industrijskih držav sveta. Že samo to zado- stuje, da bi razumeli, kakšno silo in nevarnost bi danes predstavljala združena Nemčija — zlasti še, če bi jo kdo spet skušal spremeniti v nekaj „četrti rajh“.

Teško je natančno izračunati vse potenciale, s katerimi bi ta država razpolagala. Približna slika pa bi verjetno bila naslednja: „Četrti rajh“ bi meril 356.917 km² ter bi imel okoli 77 milijonov prebivalcev; od tega bi bilo 35 milijonov zaposlenih. Država bi proizvajala več kot 240 milijard kilovatnih ur električne energije, tako da bi se glede potrošnje te energije na prebivalca uvrstila na drugo mesto na svetu, takoj za Ameriko. Nadalje bi proizvedla okrog 115 milijonov ton črnega in 340 milijonov ton rjavega premoga. Obseg njene zunanje trgovine bi znašal 52 milijard dolarjev, njen skupni družbeni bruto-proizvod pa nad 170 milijard dolarjev. Ta država bi trošila za vojne namene 7,8 milijarde dolarjev na leto, imela bi skupaj 582.000 vojakov, 770 bojnih letal in 450 vojnih ladij. V zunanji trgovini bi imela ta država prebitke od več kot štiri in pol milijarde dolarjev letno, njene rezerve v tujih valutah pa bi znašale okoli 9 milijard dolarjev.

Že spričo le nepopolne slike moči in vpliva morebitne združene Nemčije imajo najbolj prav tisti Nemci, ki rešitev nemške razcepljenosti vidijo v okviru splošnih evropskih procesov, nakar bi lo nekega dne Evropo privedlo do miru, demokracije in napredka. To se sliši sicer kot utopija, je pa edini realni cilj.

V tej fazi pa se za obe nemški državi praktično postavlja vprašanje, kako med seboj urediti odnose mirnega sožitja in sodelovanja. Prvi predlogi in priporočila so že izmenjana, vendar obstaja še popolna negotovost glede nadaljnega napredovanja.

Konec vojne v Biafri

Po tridesetih mesecih državljanske vojne, ki je divjala med Nigerijo in odpadlo pokrajino Biafro, je spet zavladal mir. Načelnik glavnega poveljstva biafrske vojske Efiang je ponudil predajo in ustavitve ognja, predsednik nigerijske zvezne vlade general Gowon pa je razglasil amnestijo „za vse tiste, ki so sodelovali v tem brezupnem poskusu, da bi razcepili deželo“ ter naglasil, da „Nigerijci pozdravljajo bivše upornike kot brate“.

S tem je Nigerija sicer doživela — kakor je poudaril general Gowon — enega največjih dogodkov v zgodovini, veliki dan zmage enotnosti in nacionalne sprave, toda vprašanje Biafre s tem gotovo še ni dokončno rešeno. Predvsem se s tem še ni končala tragedija, ki je v minulih mesecih zajela prebivalstvo Biafre, ker je dan za dnem umiralo na tisoče nedolžnih ljudi za lakoto in zaradi drugih vojnih grozot.

Tukaj bo potrebnih še veliko dejanj mednarodne solidarnosti. Toda tudi ta pomoč bo resnično koristila le tedaj, če bo res iskrena, brez vsakih prikritih načrtov in sebičnih računov. Celotna tragedija Biafre namreč v veliki meri izvira prav iz dejstva, da tamkajšnje ljudstvo v minulih mesecih niti ni krvavelo, gladovalo in umiralo toliko za svoje koristi, marveč je pravzaprav s svojimi žrtvami plačevalo tuje račune: prevarali so ga in ga potisnili v oborožen boj proti lastni domovini.

Sporazum velesil o Srednjem vzhodu

Štiri velike sile — Amerika, Francija, Sovjetska zveza in Velika Britanija — so, kakor poročajo tiskovne agencije, dosegle soglasje o formuli, ki naj bi Srednjemu vzhodu prinesla mir. Ta formula baje vsebuje šest točk, v katerih je rečeno, da imajo vključno Izraela pravico do obstoja; izraelska vojska mora izprazniti zasedeno ozemlje, ko bo sklenjen sporazum o miru; evakuacija teh ozemelj je nujna; sile OZN bi prevzele nadzorstvo nad sedaj zasedenimi ozemlji in bi se smele umakniti šele po soglasnem sklepu varnostnega sveta; plovba po Sueškem prekopu in Tiranski ožini je svobodna za vse ladje, vključno izraelske; Jeruzalem naj bi imel mednarodni status.

Vest o tem, da je velesilam končno le uspelo doseči enake poglede na vprašanje Srednjega vzhoda, je vsekakor vzpodbudna. Pri tem pa seveda ne gre prezreti dejstva, da so štiri velike sile pravzaprav delale račun brez krčmarja — soglasje je bilo doseženo v odsotnosti dveh neposredno zainteresiranih in prizadetih, to so arabske dežele na eni ter Izrael na drugi strani.

Pri sporazumu, v kolikor je res takšen, kot o njem poročajo tiskovne agencije, je najbolj pozitivno to, da temelji na svojevčasni resoluciji varnostnega sveta ter ne pušča prostora za uveljavitev težnje, da si kdo lahko s silo prilasti tuje ozemlje. V načelu je zadoščeno arabskim zahtevam po obnovitvi celovitosti nacionalnega ozemlja, hkrati pa tudi izraelskim zahtevam po varnosti in svobodni plovbi.

Kljub temu pa za uspešnost ali neuspešnost formule, ki so jo potuhtale štiri velesile, ni merodajno, kaj mislijo o njej njeni avtorji in drugi „zunanji“ opazovalci, marveč v prvi vrsti ocena, ki jo bodo o njej izrekli neposredno prizadeti — Arabci in Izraelci. Tukaj pa tako eni kot drugi že od vsega začetka govorijo nekoliko drugačno govorico, namreč govorico orožja to je govorico, ki jo narekuje nepomirljivo sovraštvo enega do drugega.

Kakor je torej vest o soglasju velesil razveseljiva, je kljub temu treba ostati na realistični podlagi. To pa pomeni, da v doglednem času verjetno še ne bo uspelo doseči tudi dejanske pomiritve med Izraelom in njegovimi arabskimi sosedi, tako da bo Srednji vzhod še naprej ostal nevarno žarišče.

TURISTIČNO LETO 1968-69 V AVSTRIJI:

Nov rekord turističnih nočitev

Na Koroškem manj vzroka za navdušenje

Z okroglo 18,2 milijona nočitev v zimski sezoni 1968-69 in z 52,3 milijona v poletni sezoni 1969 je naša država v minulem turističnem letu dosegla nov rekord turističnih nočitev. Pri tem je treba posebej zabeležiti, da gre za rast števila nočitev v celoti na račun povečanja števila nočitev inozemskih turistov. V poletni sezoni je bilo njihovo število za 1,8 milijona večje kot v poletni sezoni 1968. Ker je celokupno število nočitev naraslo le za 1,74 milijona, je torej število nočitev domačih turistov stagniralo oz. celo rahlo nazadovalo.

Ugodno turistično bilanco spremljajo optimistične prognoze za razvoj turizma v letu 1970. Turistična združenja in podjetja pričakujejo, da se bo po podražitvi nemške marke letos val turistov iz Zahodne Nemčije še povečal, ker bodo dobili za marko več, kot so dobili doslej. To pa je za razvoj turizma v naši državi odločilnega pomena. Od 38,8 milijona inozemskih nočitev v lanskem poletni turistični sezoni je namreč na turiste iz Zvezne republike Nemčije odpadlo več kot 30 milijonov nočitev. Na nje so torej odpadle skoraj tri petine skupnega števila nočitev. V primerjavi s poletjem 1968 se je število njihovih nočitev povečalo za 1,43 milijona nočitev.

Izglede za leto 1970

Organizacija za gospodarsko sodelovanje (OECD), katere članica je tudi Avstrija, je objavila poročilo, v katerem podaja gospodarske napovedi za leto 1970.

Iz tega poročila je razvidno, da bo gospodarska rast v 22 državah OECD verjetno 1970 povprečno nižja kot leta 1969. To napoved utemeljuje s protinflacijsko politiko v skoraj vseh včlanjenih deželah. Po tej prognozi bo letos manjša tudi ekspanzija mednarodne trgovine, ki bo dosegla le okoli 10 odstotkov prirastka v primerjavi z okroglo 15 odstotki leta 1969.

Poročilo navaja, da se sedaj umirja „prejete“ ameriške konjunktore, izboljšala pa se je tudi plačilna bilanca Velike Britanije. Z razvrednotenjem francoskega franka ter zvišanjem vrednosti nemške marke se razvijajo razmerja plačilnih bilanc bolj pozitivno, vendar je po mnenju OECD za Ameriko, Francijo in Veliko Britanijo neobhodno potrebno, da tudi letos nadaljujejo z omejitvenimi ukrepi, da bodo lahko vzpostavile notranje in zunanje ravnovesje.

Nadalje strokovnjaki napovedujejo, da bo v večini dežel OECD letos dviganje cen počasnejše; vendar je treba kljub temu tudi letos računati na nadpovprečno naraščajoči cenami. Izjema bosta verjetno le Japonska in Velika Britanija, medtem ko se bo v Zahodni Nemčiji in Italiji druginja naglo povečala zaradi povišanja mezd.

Za mednarodni plačilni promet OECD pričakuje, da bo izkazala tekoča bilanca Amerike lahen presežek, izboljšali se bosta tudi plačilni bilanci Velike Britanije in Francije, medtem ko se bosta presežka Nemčije in Italije nasprotno zmanjšala.

Optimizem glede razvoja letošnjega turizma v naši državi pa korenini tudi v pričakovanju, da bo mednarodna konjunktura trajala še naprej. Zato je pričakovali, da se bo letos povečalo tudi število nočitev turistov iz drugih dežel, zlasti iz tistih, iz katerih je že lani prišlo več turistov v našo državo kot leta 1968. Na prvem mestu so to bili Nizozemci, katerih število nočitev se je povečalo za 133.000 na 2,08 milijona, za njimi pa turisti iz Velike Britanije, na katere je odpadlo 1,6 milijona nočitev. Posebno močno je lani naraslo število nočitev ameriških turistov, in sicer za okroglo 170.000 na 1,04 milijona.

Koroška turistična podjetja veselja nad razvojem turizma v turističnem letu 1968-69 z drugimi zveznimi deželami ne morejo deliti. Na Koroškem je turizem še naprej stagniral. Na tem dejstvo, da je bila zimska sezona ugodnejša kot v prejšnjih letih, nič ne spremeni. V poletni sezoni se je število turističnih nočitev namreč povečalo le za 0,2 odstotka na okroglo 10.154.000. Sicer je to število za 1,5 odstotka višje od onega v poletni sezoni 1966, toda z ozirom na to, da se je medtem število razpoložljivih turističnih postelj povečalo od 164.867 na 177.711,

torej za več kot 7 odstotkov, je zasedenost turističnih postelj nazadovala. Nazadovala pa je tudi zasedenost campingov. Število nočitev v njih je v primerjavi z letom 1968 nazadovalo za 3,3 odstotka, v primerjavi z letom 1966 pa celo za 15 odstotkov.

Izredno skromni porast turističnih nočitev v lanskem poletni turistični sezoni je tudi na Koroškem v celoti posledica porasta števila nočitev inozemskih turistov za 1,2 odstotka. Od celotnega števila nočitev je na nje odpadlo 84 odstotkov. Istočasno je število nočitev domačih turistov nazadovalo za 4,9 odstotka.

Od okroglo 8,3 milijona nočitev inozemskih turistov je lani na turiste iz Zvezne republike Nemčije odpadlo blizu 7,6 milijona nočitev. To število je poraslo za 1,2 odst., torej znatno manj kot pa v državnem merilu. Tako torej tudi ni pričakovati, da bo razvoj turizma v deželi letos znatno ugodnejši, kot je bil lani oziroma v času po letu 1966. Njegov uspeh ne bo toliko odvisen od razvoja števila nočitev kot pa od nadaljnjega naraščanja števila turističnih postelj. Že lani so bile te v deželni povprečju v poletni turistični sezoni zasedene le 56 noči, kar je malo in kar kaže, da vrsta turističnih podjetij lanske sezone ni mogla uspešno zaključiti. To pa tudi kaže, da bo treba na Koroškem napore za izboljšanje turizma končno osredotočiti na pridobivanje turističnih gostov in ne toliko na večanje števila turističnih podjetij in razpoložljivih turističnih postelj.

(bl)

Jubilej delavskega samoupravljanja

Prejšnji teden so v tovarni „Sava“ v Kranju obhajali dvajsetletnico ustanovitve delavskega sveta. To je bil pomemben jubilej za podjetje, pa tudi za vso Slovenijo in Jugoslavijo, kajti pred dvajsetimi leti v kranjski tovarni ustanovljeni delavski svet je bil namreč prvi delavski svet v Sloveniji in drugi v Jugoslaviji; pred njim je bil ustanovljen samo še delavski svet v tovarni cementa v Solinu.

Razvoj delavskega samoupravljanja v tovarni „Sava“, ki je najtesneje povezan s splošnim razvojem samoupravljanja v Sloveniji in sploh Jugoslaviji, je bil v glavnem naslednji: v prvi fazi, ki je trajala do leta 1959, so organe upravljanja predstavljali centralni delavski svet, upravni odbor in direktor kot predstavnik države; v letih 1959 in 1960 so ustanovili ekonomske enote iz finančno gospodarskih vidikov; v letih 1960 do 1964 so ustanovili organe upravljanja po ekonomskih enotah, ki pa niso imele pravice odločanja o materialnih problemih; leta 1966 so ustanovili komisije in odbore, delavski svet pa je predstavljal kontrolo in pritožbeno instanco ter spremljal delo vseh organov v tovarni; za dvajsetletnico je delavski svet 6. januarja 1970 sprejel novi statut podjetja, ki določa najracionalnejšo organizacijo dela in samoupravljanja.

O uspehih, ki jih je zabeležilo podjetje v dvajsetih letih samoupravljanja, zgovorno pričajo naslednji podatki: vrednost osnovnih sredstev so povečali za 11.138 %, poslovne sklade za 7225 %, fakturirano realizacijo za 1267 %, amortizacijo za 3494 %, število zaposlenih za 403 odstotke in osebne dohodke za 1664 odstotkov. Povprečni osebni dohodek, ki so ga v tovarni dosegli lani, je bil nad vsemi povprečji ne le v Sloveniji, marveč tudi v Jugoslaviji.

Kaj obeta trg z mlekom in mesom?

Neposredni povod za to vprašanje začetkom leta 1970 daje zadnje štetje živine, ki je bilo 3. decembra 1969. Iz zbranih podatkov tega štetja so zaenkrat znani le splošni podatki o gibanju stalaž goveje živine in prašičev. Toda ti podatki zadostujejo za oceno razvoja na trgu z mlekom in mesom v letu, na katerega pragu stojimo.

Mleko je bilo lani in predlanskem za kmečke ljudi najbolj peče problem. Glede njegove proizvodnje in ponudbe lahko rečemo, da sta se medtem ustalili in da tudi lani nista več naraščala. Ponudba mleka in povpraševanje za mlečnimi izdelki sta v veliki meri vsklajena. Da bosta to ostala tudi v letu 1970, lahko sklepamo po številu krav, ki je tekom minulega leta ponovno nazadovalo, in sicer za 2,8 odstotka: 3. decembra 1969 so v državnem merilu našli 57.000 krav manj kot 3. decembra 1968; s tem je njihovo število padlo na 1.083.937. Ker pa hkrati mlečnost krav naprej narašča, izgleda, da bo moralo njihovo število še naprej padati, če bočemo, da bo ponudba mleka ostala vsklajena s povpraševanjem za mlečnimi izdelki doma in z možnostmi njihovega izvoza. Izgleda, da bo

moralo pri sedanjih odkupnih cenah mleka število krav do prihodnjega leta nazadovati na okroglo milijon glav, da bo toliko osporavni problem mleka odpravljen v prid kmetijstva.

Nazadovanje števila krav in s tem povezano omejevanje naraščanja ponudbe mleka je lani v govedoreji širini države spremljalo naraščanje proizvodnje govejega mesa. To očitno potrjuje porast števila bikov in volov. Njihovo število je bilo 3. decembra 1969 za 23,3 odstotka — višji kot pred petimi leti. Iz tega je mogoče sklepati, da so avstrijski kmetje istočasno, ko so omejevali število krav, omejevali tudi zrejo telic, ki so v prireji mesa manj intenzivne od bikcev. Medtem, ko so teleta ženskega spola opitana na višjo težo prodajali mesarjem, so gospodarsko lukrativnejša teleta moškega spola obdržali v hlevu za prirejo mesa. Le tako je mogoče, da se je nazadovanje števila krav in ob izvozu telet število mladih bikcev in mladih volov tako očitno povečalo.

Število prašičev je podobno kot leta 1968 naraščalo tudi lani. Pujškov pod 8 tednov starosti so 3. decembra 1969 našli za 7,5 od-

stotka več kot pred letom dni. V isti primerjavi se je število prašičev med 8 tednov in pol leta starosti povečalo le za 3,3 odstotka, brejih svinj pa so našli 10,3 odstotka več kot pred letom dni.

Ob primerjavi porasta števila bikcev in volov ter števila prašičev tekom minulega leta se naravnost vsiljuje vprašanje, ali ne bomo imeli po malem z mesom podobne težave, kot smo jih imeli z mlekom? Zato si sedaj najprej ogledajmo, kako se je lani razvijala poraba mesa in mesnih izdelkov. Kakor je koncem leta 1969 poročal AIZ, to je agrarni informacijski center na Dunaju, smo lani v naši državi dosegli nov rekord v zauživanju svinjskega mesa. Njegova poraba je znova narasla za 6 odstotkov. V povprečju je s tem vsak prebivalec naše države lani zaužil 40 kg svinjskega mesa. Samo v času od januarja do septembra se je zakolj prašičev povečal za 120.000 komadov. Njihovo meso je šlo skoraj v celoti na domači trg.

Do tega povečanja porabe svinjskega mesa je prišlo ob istočasnem povečanju porabe govejega mesa. Njegova poraba je bila lani za 4,2 odstotka večja kot leta 1968. Nazadovala je lani le po-

raba telečjega mesa, v glavnem zaradi pičle ponudbe in njegove druginje, kar sledi tudi iz tega, da je poraba bistveno cenejšega mesa perutnine lani narasla kot še nobeno leto poprej.

Z razvojem na domačem trgu s mesom so torej govedorejci in prašičevreji lahko zadovoljni. Zadovaljni pa so lahko tudi z razvojem izvoza klavne živine, govodi za nadaljnjo rejo in pujskov. Medtem ko so leta 1968 na trgu sosednih držav prodali le 4590 prašičev, so jih lani že v prvih osmih mesecih prodali blizu 11.000, novembra pa je prišlo še do pomembnejšega izvoza pujskov na Madžarsko.

Na področju izvoza goveje živine se je tradicionalnim tržiščem v Italiji in Zahodni Nemčiji v zadnjih dveh letih pridružilo novo tržišče. Do konca junija minulega leta je naša država izvozila v Francijo 1800 goved za nadaljnjo rejo. Francozi so z njimi zadovoljni, saj so že jeseni stopili ponovno v razgovore o možnosti novih nabav govodi za nadaljnjo rejo v Avstriji. Podobno zanimanje za tovrstna goveda kažejo tudi v Španiji, katere kmetje se trudijo, da bi v svoji govedoreji intenzivirali zlasti prirejo mesa. (Se nadaljuje)

POŠIROKEM SVETU

BEOGRAD. — Jugoslavanski predsednik Josip Broz Tito se bo prihodnji teden podal na obisk v vrsto afriških dežel. Najprej bo predsednik Tito s soprogom in drugimi spremljevalci obiskal Etiopijo, potem pa bosta med drugimi vzhodnoafriškimi deželami sledil predvsem Zambija in Kenija. Mesec dni nato se bo predsednik Tito v Asuanu sestal s predsednikom Združene arabske republike Naserjem ter pozneje obiskal tudi še Sudan in Libijo. Letos spomladi pa namerava predsednik Tito uradno obiskati Italijo, kamor ga je med svojim lanskim letošnjim obiskom v Jugoslaviji povabil predsednik italijanske republike Saragat. V političnih krogih ne izključujejo možnosti, da bi predsednika Tita med njegovim bivanjem v Rimu sprejel tudi papež Pavel VI.

NEW YORK. — Predstavniki tako imenovanega odbora za novo mobilizacijo, ene vodilnih protivojnih organizacij v Ameriki, so sklenili, da bodo meseca aprila tega leta priredili novo vsedržavno demonstracijo za mir v Vietnamu. Pristaši miru hočejo med drugim v New Yorku, Washingtonu, Detroitu in San Franciscu doseči, da bi meseca aprila prišlo do demonstrativne ustavitve dela. Že za večerj pa je ta organizacija pripravila v 24 ameriških mestih protivojne demonstracije.

MOSKVA. — V okviru pripravljanih sovjetsko-zahodnonemških pogovorov o odpravi sile v mednarodnih odnosih je prišlo že do treh sestankov med sovjetskim zunanjim ministrom ter zahodnonemškim veleposlanikom v Sovjetski zvezi. Na podlagi teh sestankov je zahodnonemški zunanjni minister Walter Scheel izrazil mnenje, da bi morali v bližnji prihodnosti pripraviti pogajanja na ravni delegacij obeh držav.

LJUBLJANA. — Na seji republiške konference klubov OZN Slovenije je o vlogi in nalogah svetovne organizacije govoril član sveta federacije dr. Aleš Bebler, ki je ugotovil, da je bilanca o konkretnih rezultatih dela OZN v minulih 25 letih pozitivna, pa tudi negativna. Med pozitivnimi dosežki OZN je posebej omenil deklaracijo o človekovih pravicah, s katero so prizadevanja za svobodo posameznika postala skrb vse mednarodne skupnosti; nadalje je obsojen kolonializem, sprejeti so sklepi o razorožitvi, uporaba jedrskega orožja pa je bila proglašena za zločin proti človeštvu. Na drugi strani pa OZN ni uspela zagotoviti varnosti narodov in tudi ne zaustaviti oboroževalne tekme, že leta pa brezmočno gleda nadaljevanje vojne v Vietnamu. Nadalje je negativno, da je mednarodna solidarnost na nizki ravni, medtem ko je načelo, da so beda, revščina in pomoč nerazvitim skrb vsega človeštva, ostalo le deklaracija. Kot „izvirni greh“ OZN pa je dr. Bebler imenoval dominacijo in diktat privilegiranih članic, posebej obeh jedrskih supersil, nenakost v suverenosti in dejstvo, da velike sile s pravico veta lahko uporabijo nasilje proti drugi državi.

JAUNDE. — Zvezna republika Kamerun je slovesno proslavila deseto obletnico neodvisnosti. Proslave sta se med drugimi visokimi predstavniki udeležila tudi glavni tajnik Organizacije združenih narodov U Tant in glavni tajnik Organizacije afriške enotnosti Dialo Telli.

BERLIN. — Vzhodnonemški zunanji minister Otto Winzer je izjavil, da poskušata NATO in Zahodna Nemčija zavlačevati sklic konference evropskih držav in da postavljata neizvedljive pogoje. Vendar pa je na finski predlog za sklicanje konference o evropski varnosti od 30 povabljenih držav doslej že 25 pozitivno odgovorilo.

ZENEVA. — Življenjski stroški v vodilnih državah zahodne poloble so se lani povečali za 3 do 8 odstotkov. Strokovnjaki menijo, da je nevarnost inflacije resno potrkala na vrata vrste vodilnih evropskih industrializiranih držav in da letos ni mogoče pričakovati stabilizacije cen in mezd. Življenjski stroški so se najbolj povečali na Nizozemskem, namreč za 8 %, na Japonskem, v Indiji in Argentini ter, na Portugalskem za 6 %, v Ameriki, Kanadi in Veliki Britaniji pa za 5 %.

BEOGRAD. — Na povabilo predsednika zveznega izvršnega sveta Mitje Ribičič je bil te dni na uradnem obisku v Jugoslaviji predsednik ministrskega sveta SR Romunije Ion Gheorghe Maurer. Ob tej priložnosti so vodilni predstavniki Jugoslavije in Romunije razgovarjali o nadaljnji krepitvi sodelovanja in prijateljskih odnosov med obema državama, hkrati pa izmenjali mnenja tudi o perečih mednarodnih vprašanjih.

NEW YORK. — Ugledni ameriški list „New York Times“ poroča, da so južnokorejske enote, ki se v Južnem Vietnamu borijo na strani Amerike, zagrešile številne zločine ter pobile več sto civilistov. Ameriško obrambno ministrstvo, ki je bilo obveščeno o teh zločinih, je ukazalo, da je treba o tem molčati. Zločini južnokorejskih enot po pisanju lista niso bili izoliran pojav, ampak „sistematična politika“.

Treba se je zoperstaviti

reakcionarnemu zlorabljanju vere

Aktualna vprašanja političnega in družbeno gospodarskega razvoja na Slovenskem so bila predmet razprave na konferenci Zveze komunistov Slovenije, ki je prejšnji teden zasedala v Ljubljani. Uvodni referat je imel sekretar CK ZKS inž. Andrej Marinc, ki je ugotovil, da je značilnost današnje dobe zlasti v tem, da se utrjuje položaj delavskega razreda v socialističnem samoupravljanju, ko z uresničevanjem svojega zgodovinskega interesa hkrati uspešno uresničuje tudi nacionalne interese. Družbena in gospodarska reforma sta revolucionaren korak, ki pomeni korenite spremembe v temeljih družbe. Reforma uveljavlja kot zaveščano neupornost, je dejal Marinc, da bi povečali rezultate svojega dela, da bi v težjih in bolj zapletenih mednarodnih gospodarskih in političnih razmerah uveljavili svoje interese in tako zagotavljali stabilnost in napredek socialistične samoupravne skupnosti.

Med dvodnevno razpravo, ki je sledila uvodnemu referatu, je spregovoril tudi član najvišjega vodstva Zveze komunistov Jugoslavije

Edvard Kardelj ter zavzel stališče k raznim vprašanjem predvsem ideološkega značaja. Ugotovil je, da nasprotniki zveze komunistov vsiljujejo lažno dilemo med tako imenovanim nenacionalnim oziroma nacionalno mlačnim komunizmom in med slovensko narodno zavestjo ter obrambo slovenske samobitnosti, obrambo slovenstva nasploh.

Toda slovenski narod — je poudaril Edvard Kardelj — je prav v obdobju, odkar sta delavski razred in komunistična partija oziroma zveza komunistov na vodstvu njegovega družbenega, političnega in narodnega boja, zagotovili sebi svoj narodni obstoj, svojo bodočnost, svojo državo ter svojo politično, gospodarsko in drugo samostojnost. Dilema torej ni tam, kjer nam jo skušajo vsiliti, marveč je v nečem drugem. Dilema je v tem, s kakšno politiko si slovenski narod lahko zagotovi svoj obstoj in bodočnost — ali s tradicionalno politiko ostajanja vedno na repu za ostalih družbenih tendenc, ostajanja za večne čase v položaju vase zaprte province, ali pa biti na vod-

stvu družbenega napredka, se pravi v prvih vrstah naprednih in humanističnih težnj in razvojnih procesov, ki so značilni za sodobne tokove sveta. To je dejansko prava razlika med našim komunističnim pojmovanjem slovenstva in med nacionalističnim reakcionarnim pojmovanjem, ki slovenski narod izpostavlja vsem mogočim nevarnostim imperialističnega in drugega pritiska ter izkoriščanja.

Kardelj se je dotaknil tudi vprašanja stališč zveze komunistov do vere in klerikalizma. Tudi tu nam skušajo vsiliti lažno dilemo — je dejal — kot da smo komunisti proti cerkvi, se pravi proti veri in verniku. Komunisti so ateisti, tako pravijo, torej so preganjanci vere, cerkve in podobno. Smo ateisti, toda dobro se zavedamo in vedno smo se zavedali, da je vera proizvod družbe, ne pa nekih naključnih obstojev raznih cerkvenih organizacij. Zavedali smo se tudi, da opravlja vera svojo družbeno vlogo vse do tlej, dokler je družba taka kot je.

Ne smemo dopustiti — je naglasil Kardelj — da bi nam kdo vsiljeval očitek, da komunisti preganjamo vero zato, ker smo ateisti. Treba je jasno razčistiti naše koncepcije. Obenem pa je treba vedeti dve stvari, prvič, dokler ima naša družba tako socialno strukturo in take socialne, politične in druge konflikte, kakršni so in ki izhajajo iz strukture naše družbe, bo stalno prisotna tendenca po zlorabi vere v reakcionarne protisocialistične namene. In na drugi strani, kolikor bolj bo pri nas in na vsem svetu napredovalo človeštvo, družba v socialnem, političnem, demokratičnem smislu, toliko več ljudi bo med verniki in med samo duhovščino, ki se bodo zoperstavljali takemu reakcionarnemu zlorabljanju vere. Jasno je polemikam, da je tu potrebna bitka s klerikalizmom prav zaradi tega, da bi se sama cerkev in sam vernik počutila v naši družbi svobodnejši in da bi se bolj intenzivno integrirala v celotno strukturo naše družbe.

Gradiščanski Hrvati

imajo 60 let svoje glasilo

Iz glasnika gradiščanskih Hrvatov „Hrvatske novine“ povzemamo, da je prvi časopis hrvatske narodnostne skupine na Gradiščanskem začel izhajati pred 60 leti.

Prvi časopis, ki so ga dobili gradiščanski Hrvati v svojem jeziku, se je imenoval „Naše novine“ ter je bil — kakor je pisalo v njegovem podnaslovu — družbeni, gospodarski in zabavni list. Izhajal je v Gjōru, kajti takrat je bila Gradiščanska še v mejah Madžarske oziroma Ogrske.

V poznejših letih in desetletjih so dobili gradiščanski Hrvati še razne druge liste, njihovo sedanje glasilo „Hrvatske novine“ pa tudi prav v tem letu slavi svoj jubilej — stopilo je v 30. letnik.

Gradiščanskim Hrvatom ob jubilejih njihovega tiska iskreno čestitamo ter jim želimo, da bi v zvestobi do materinega jezika ter s pomočjo svoje tiskane besede tudi v bodoče beležili lepe uspehe v prizadevanjih za obstoj in razvoj svoje narodnostne skupnosti!

MED NOVIMI KNJIGAMI:

Justov „Prevarani general“

Koroški pisatelj Valentin Just je pred kratkim izdal nov roman, katerega naslov se glasi „Prevarani general“ (Der betrogene General). V njem opisuje kraje in ljudi okoli Trsta v dneh, ko je izbruhnila prva svetovna vojna, ter pripoveduje o njihovih dogodkih v vojnih letih.

Valentin Just je svoje pisateljsko delo doslej posvečal skoraj izključno svoji ožji domovini ter je ustvaril dolgo vrsto posrečenih likov iz krajev pod Karavankami. Zato morda nekoliko preseneča, da si je za prizorišče svojega najnovejšega romana izbral oddaljene kraje. Toda samo na prvi in površnejši pogled, kajti ob poglobitvi v to njegovo delo se namreč tudi v „Prevaranem generalu“ srečamo z istimi problemi, kot jih poznamo pri nas. Tudi v revnih kraških naseljih žive eden poleg drugega pripadniki različnih narodov, ki si želijo miru in dobrega sosedstva, pa jih dogodki vržejo iz tira, ko „je vojna pretregala vezi prijateljstva“ ter vnesla med nje nezaupanje, nestrpnost in sovraštvo.

Problemato narodnostno in jezikovno mešanega ozemlja pozna Just že od otroških let naprej, kakor mu je vse življenje srčna zadeva tudi boj

malega odvisnega človeka za pravično odmerjen kos kruha. Vse to je spoznal in doživljal na domačih tleh in na lastni koži. Zato je znan kot narodnostno strpen in socialno čuteč človek, ki se tudi kot pisatelj dosledno zavzema za ideale pravičnosti in humanizma v vsakem oziru.

Torej je povsem razumljivo, da je tudi njegov novi roman „Prevarani general“ izpoved človeka, ki obsoja krivico in nasilje. Sicer pripoveduje o vojni in o junaštvu, toda ne zato, da bi eno in drugo povelečeval, marveč zgolj z namenom, da bi opozoril na nesmiselno uničenje in strahotne žrtve, ki jih zahtevajo taki spopadi — predvsem od nedolžnih. Tako je njegov roman mimo plastično prikazanih dramatičnih zapletov ter bolj ali manj verjetnih detajlov v prvi vrsti „vojna napoved“ vojni ter poziv k uveljavljanju resnično človeških odnosov med ljudmi in narodi. Če to njegovo vero v boljši svet tu in tam zagrne senca trenutne stvarnosti, potem pač na podlagi spoznanja, da tega cilja doslej ni uspelo povsem uresničiti ne na domačih tleh in ne v širnem svetu.

„Vsak bi hotel svet izboljšati in vsak bi to tudi zmožel, če bi v človeku zmagal človek.“ V tej izpovedi, ki jo je zapisal Valentin Just kot posvetilo v knjigo, je še enkrat jasno povedal, da v središču vsega njegovega mišljenja in prizadevanja stoji človek. In temu človeku, ki stremi za lepšim in pravičnejšim življenjem, je posvetil tudi svoj novi roman: v njem opisani dogodki opozarjajo, da mora v človeku res zmagati človek, če hočemo zgraditi boljši svet.

Roman „Prevarani general“ je izšel pri založbi Georg Brod v Wolfsbergu. Knjiga obsega 180 strani ter je vezana v platno, cena pa znaša 65 šilingov.

Uspehi koprške knjižnice

Splošno je slišati, da se današnji človek vedno manj zanima za knjige in da zlasti mladina nima veselja za branje. Da take trditve nikakor ne držijo, dokazuje na primer tudi ljudska knjižnica v Kopru, ki ravno v zadnjih letih beleži izredno velike uspehe ter ima v svojem skladu zdaj že 18.300 knjig.

Medtem ko je imela leta 1960 le 2500 vpisanih članov oz. izposojevalcev, jih je zdaj že 8200;

samo lani se je na novo vpisalo 516 bralcev. Število obiskov v knjižnici se je od 14.800 leta 1960 povečalo lani na 38.500, število izposojenih knjig pa se je prav tako več kot podvojilo — naraslo je namreč od 30.000 v letu 1960 na 63.000 v lanskem letu. Dnevno se v knjižnici zvrsti od 130 do 170 ljudi. Po obisku je na prvem mestu mladina, iz leta v leto pa narašča tudi število bralcev iz vrst delavcev in kmetov.

Drago Druškovič

Dvojezična vzgoja in izobraževanje

(Ponatis iz revije „Teorija in praksa“)

7

Ob političnih, ekonomskih, družbenih, kulturnih, zgodovinskih, geografskih in drugih dejavnikih omenjajo tudi, kako veliko zapreko predstavlja nezadostno število ustreznih učiteljev. Predvsem pa se jim zdijo nadvse pomembni za uspeh socialni in emocionalni dejavniki. S tem mislijo avtorji na odnos otrok in družin do učenja drugega jezika. Znanstveniki pripisujejo dvojezičnosti naklonjenemu ozračju prav tolikšen pomen kakor jezikovni nadarjenosti otroka, dognanemu učnemu načrtu, metodi in pravilnemu časovnemu zaporedju pri prevzemanju drugega jezika. Izvir učenčeve volje za uk tuje jezika sta družina in družbeno okolje, ki moreta edina ustvariti ustrezno socialno ozračje (obrnjeni, negativni odnos seveda učinkuje škodljivo). Unescov hamburški posvet in njegovi rezultati, iz katerih navajamo nekaj spoznanj, ima v pripisu celo posebno priporočilo staršem. Z njim se znanstveniki obračajo na starše in prosijo za njihovo sodelovanje. Ne želijo napačnega sodelovanja, kot je npr. učenje napačne izgovorjave, nesmotno učenje slovnice, temveč poudarjajo predvsem spodbudo in zanimanje staršev. Želijo si v prvi vrsti njihovo naklonjenost, tudi v primeru, ko gre za monolingvistično družino v dvojezičnem okolju. Z nekaj pomoči pri svojem otroku pa lahko po njihovih spoznanjih doseže dvojezična družina visoko stopnjo koordiniranega bilingvizma.

V tem okviru je zanimiv tudi valižanski primer (Wales — pokrajina v Angliji), kjer se

uveljavlja jezik majhne narodnosti ob svetovnem jeziku. Dvojezičnost izobražujejo že v otroških vrtcih, zalem v osnovni šoli s tako imenovanimi stičnimi (contact) urami. Ne preseneča nas, da so dosegli Valižani višjo stopnjo dvojezičnosti kakor priseljeni Angleži, ker je pač angleščina predvsem edini uradni jezik, celo v območjih, kjer govori 75 % valižanščino (Welsh language). Prav tako ima angleščina več stičnih ur in to celo zunaj šole (radio, televizija, film). Vendar sklepa profesor Williams, tudi ob takšnih rezultatih valižanskih razmer, da je zgodnja otrokova doba najprimernejša za dosego visoke stopnje dvojezičnosti, da pouk učnega predmeta ne pelje k obvladanju jezika, če ga ne dopolnimo tako, da učni jezik — drugi jezik uporabimo kot učni jezik pri raznih drugih predmetih, da povečamo štev. stičnih ur in ga skratka uvajamo kot narav. sredstvo komunikacije. Tudi po njegovem mnenju je bistven odnos staršev. Če so ti naklonjeni, njihovi otroci bolje napredujejo. Pogled na valižanski položaj, ki ga je prispeval profesor J. L. Williams iz Aberystwytha, pa nam

kaže, kako urejanje tega vprašanja nikakor ni kratkotrajno, temveč je treba vendarle več strpnosti. Prikazal je zgodovinski pregled prizadevanj za dvojezičnost, vzpone in neuspehe od 19. st. do druge polovice 20. st. Lahko je to opozorilo, da terjata dvojezičnost posebno šolstvo in vzgoja tudi svoj čas, in to ne le eno desetletje. Ne da bi ob tem ponovno poudarjali okolje, ozračje, našo moralno politično zavezo večine, ki smo jo izrekli tudi z zakonom. Naj podčrtamo, da naš primer dvojezične vzgoje ni nikakršen unicum, nasprotno, dokaj blizu je valižanskim prizadevanjem. Hkrati naj opozorimo, kako je glede obvestil oskrbel INV tudi pregled na retoromanski položaj v Švici.²⁴

III

Vsa novejša domača publiciteta kaže, kakor da bi si badisi ves čas nekaj prikrivali ali da nam ni znan domači razvoj. Ker ob tej priložnosti zaradi obsega vsega ne mo-

remo navajati do podrobnosti, se omejujemo na nekaj bistvenih označitev. Na samem začetku smo se Slovenci po tej vojni najprej srečali z dvojezično šolo v zamejski Koroški — namenjeni varstvu slovenskega življa in sožitju dveh mejnih narodov. Ta dvojezična šola se je vsaj v načelu razlikovala od nekdanje pomembnevalne staroavstrijske utrakvistične šole.²⁵

V bistvu je bila v nekdanji utrakvistični šoli slovenščina samo pomožni jezik, medtem ko naj bi bila zasnovana dvojezična šola po modernejših enakopravnostnih dvojezičnih merilih in je v posameznih primerih svoj namen tudi dosegla. Slovenci smo vse do njene ukinitve²⁶ razvoj pozorno spremljali hkrati pa je bila to vsekakor ena izmed koristnih pobud za našo ureditev šolstva druge narodnosti.

(Se nadaljuje)

²⁴ J. P., šola v retoromanski Švici, interni elaborat, 15. julija 1960. Janko Pleterški, Obietnica nove veljavne retoromanskega jezika, Sodobnost 1964, št. 270, 365.

²⁵ Podrobnejše pojasnilo o utrakvistični in dvojezični šoli glej v: L. Ude, Zgodovina slovenskega pouka na koroških ljudskih šolah, Ljubljana 1955; dr. J. Tischler, Die Sprachenfrage in Kärnten, Klagenfurt 1957; dr. J. Pleterški, Manjšinska zakonodaja na Koroškem po drugi svetovni vojni. Razprave in gradivo, št. 2, Ljubljana 1960 in Materinščina otroka in pouk na koroških osnovnih šolah, Zbornik Koroške, Ljubljana 1959.

²⁶ Vpogled, kako je danes organiziran preostanek nekdanje dvojezične šole na Koroškem, omogoča publikacija: Lehrpläne der Minderheiten Volksschulen, Wien 1967.

Lep uspeh smučarskega tečaja Slovenske mladine

Naša mladinska organizacija — Slovenska mladina — je tudi letos priredila na Šentjanskih Rutah smučarski tečaj, ki je bil v dneh od 3. do 5. januarja. Na tečaj je vabila predvsem mladino, udeležili pa so se ga tudi nekateri odrasli.

Kot že zapisano je tečaj bil na Šentjanskih Rutah in je bil izveden pod strokovnim vodstvom prof. Antona Malleja. Zaradi udeležbe smučarjev začetnikov in nadaljevalnih tečajnikov je moral biti tečaj razdeljen na dve skupini, da so tako prišli na račun vsi udeleženci. Prof. Malleju je pomagal tečaj voditi Danilo Prušnik, ki velja za zelo dobrega smučarja in se je kot smo videli, uveljavil tudi kot smučarski učitelj.

Tečajniki so kot vsako leto v gostilni pri Lapžu tudi letos bili tople sprejeti. Škoda je, da ni bilo najavljenih udeležencev iz Trsta, da bi mladinci ob večerih lahko navezali prijateljske stike tudi z mladimi Primorci. Kljub temu pa se je tečaja udeležilo okoli dvajset mladincev.

Ob zaključku so sklenili, da bo Slovenska mladina tudi prihodnje leto priredila tak tečaj. Prav tako je bila izražena pobuda, da bi poleg večdnevnega tečaja prirejali tudi enodnevene nedeljske tečaje, ki bi jih vodil strokovnjak. Tako bi lahko pridobili še več znanja, oziroma bi tečajniki v teku ene zime lahko izpopolnjevali na tečaju pridobljeno znanje. To si zamišljajo tako, da bi vsako nedeljo bilo nekje zbirališče, kjer bi se našli s smučarskim učiteljem in z njim odšli na smučišče.

Slovenska mladina se tem potom zahvaljuje vsem udeležencem, da so se odzvali povabilu. Posebna zahvala za posredovanje novega športnega znanja pa velja prof. Antonu Malleju in Danilu Prušniku, ki sta se res potrpežljivo trudila s tečajniki in jim v kratkih dneh posredovala nekaj novih prijemov v smučarskem športu.

Letna statistika z Radiš

Po daljšem času se spet oglašamo in posredujemo nekaj statistike iz radiške fare.

V letu 1969 je umrlo 9 oseb. Prvi nas je za vedno zapustil Jakob Oblak, star 68 let; pokopali smo ga 11. januarja. Za njim je v 83. letu starosti umrla Marija Vouk, k zadnjemu počitku smo jo položili 24. maja. Janez Ušovnik je umrl v 65. letu svojege življenja, pokopali smo ga 18. julija. Ignac Kuhar je umrl 29. julija, star 70 let. Elizabeti Lampichler je bilo 80 let, ko je 3. aprila smrt prekinila nit njenega življenja. Ana Bürger je umrla 16. 9., stara 81 let. 8. novembra je umrl Bartl Bürger, njemu je bilo 76 let.

Najstarejši občan radiške občine je bil Valentin Wrulich, po domače Martinov oče, umrl je 16. decembra v stotem letu svojega življenja. Valentin Wrulich se je rodil 9. 2. 1870 in bi letos praznoval svoj 100. rojstni dan. V svojem dolgem življenju je doživel marsikaj zanimivega in smo zelo radi prisluhnili, kadar je pripovedoval svoja doživljenja predvsem v mladosti, torej iz davnih starih časov. V svojem dolgem življenju je Valentin Wrulich vedno ostal zvest svojemu narodu in svoji materini besedi.

Tik pred koncem minulega leta, to je 28. decembra, je umrl 73-letni Franc Walter.

Toda že na Novo leto se je pri nas spet oglasila smrt, in sicer kar dvakrat. Umrli je Marija Rutnig, ki je bila stara 69 let; v wolfsberški bolnici pa je izdihnila Ana Sušnik pd. Metaverjeva v Spodnjih Rutah, stara komaj 40 let. Ana Sušnik je bila zavedna Slovenka in že od svojih mladih let aktivna prosvetna delavka. Dolga leta je pelá v društvenem in cerkvenem pevskem zboru, sodelovala pa je tudi v igralski skupini našega prosvetnega društva. Ko ji je umrla njena mati, je šla v gospodinjsko šolo v St. Rupert pri Velikovu, potem pa je bila 11 let za kuharico pri že umrlem Jošku Miheliču v Forstu pri Wolfsbergu. V prerani grob smo jo položili na domačem pokopališču na Radišah 5. januarja. Velika množica žalnih gostov, ki so pokojnico pospremili k zadnjemu počitku, je pokazala, kako je Anica bila priljubljena. Po-

grebne obrede je ob asistenci župnika Cvetka in pliberškega župnika Kulmeža opravil domači župnik Ludvik Jank. Od nekdanje pevke in igralko so se poslovili tudi naši pevci ter ji z ganljivimi žalostinkami izkazali poslednjo čast.

Vsi pokojni, ki smo jih v minulem letu oziroma zadnjem času položili k zadnjemu počitku, naj počivajo v miru v naši domači slovenski zemlji.

Na Radišah pa smo v minulem letu imeli tudi veselo dogodka. Med brez dvoma štejejo zakonske zveze, ki so jih sklenili pri nas. Prva sta se odločila za zakonski stan Tomi Ogris in Marta Wresneger. Nato sta dr. Andrej Moritsch, ki je bil rojen na Zilji in živi sedaj na Dunaju, ter Ortrum Dold slavila svoje poročno slavje pri nas na Radišah. Za njima so se poročili Jurij Bürger in Marija Lesjak ter Hon Otto in Hilda Pistotnik. Kot zadnji pa je stopil v zakonski stan naš župan Ludvik Ogris, ki je popeljal svojo izvoljenko Marico Močilnik pred poročni oltar, kjer sta si obljubila zvestobo in tako stopila na skupno življenjsko pot. Vsem novoporočencem želimo mnogo družinske sreče.

Razveseljivo je tudi, da smo v minulem letu na Radišah dobili lepo število novih občanov — novorojenčkov. Bilo jih je kar dvanajst, in sicer 6 deklic in 6 fantkov. Tako smo lahko kar zadovoljni, saj je to dobro znamenje, da Radiše še ne bodo izumrle.

Prvi filmski klub na Koroškem

Prejšnji teden je bil v Celovcu ustanovljen prvi slovenski filmski klub na Koroškem. Do ustanovitve tega kluba je prišlo po dolgem premišljevanju in presojanju. Ze na ustanovnem občnem zboru pa se je pokazalo, da ima slovenski filmski klub res pogoje za delovanje. Vendar bo treba veliko truda in požrtvovalnosti, da bo prišlo do uspešnega dela tega novega društva. Najprej bo treba zbrati člane, zlasti tiste, ki so se in se še po lastni iniciativi ukvarjajo bodisi s fotografijo, filmom ali drugo tovrstno dejavnostjo, kot je predvajanje filmov in diapozitivov, skratka z vsemi vejami, ki spadajo v to vrst foto-filmske dejavnosti. Teh oblik in možnosti pa je veliko in jih tu ni možno vseh naštevati. Zato bo naloga novega društva, da tistim ki se posebno zanimajo za ta konjček, obrazloži vsestranske možnosti aktivnega sodelovanja.

V svojih pravilih si je Slovenski filmski klub med drugim zadal nalogo, da na podeželju priverja filmske večere in to tudi v krajih, kjer drugo kulturno delo že izumira. Nadalje si je filmski klub zastavil nalogo, da posname vse slovenske prireditve in jih tako ohrani tudi dokumentarno. Zaradi tega je želja odbora, da bi k sodelovanju pritegnili čimveč ljudi, kajti tako važnega dela ne bo mogla opraviti peščica sodelavcev, ampak je za tako delo potrebno široko sodelovanje. Klub želi tudi posneti in ohraniti na filmskem traku ljudske navade in šege, ki so se v naših krajih ohranile še do danes, a jim spričo nezadržne tehničarje današnjega časa grozi neizbežen propad.

Dejavnost prvega Slovenskega filmskega kluba je zasnovana na zelo široki podlagi in ima skoraj vsak sodobnik možnost za sodelovanje, in to predvsem zaradi te-

Bilčovs

Po odmoru v poletnih mesecih nam je zadnji nedeljo minulega leta dne 28. decembra igralska skupina našega Slovenskega prosvetnega društva „Bilka“ uprizorila karakterni igro v 4 dejanjih, „Vaški lopov“, ki jo je napisal Georg Stöger, prevedel pa F. K. Igra prikazuje družbeno življenje v drugi polovici preteklega stoletja in je zelo resna. Le enemu igralcu, in sicer Vidu Skoku, ki predstavlja krojača, ki pa je hkrati tudi občinski sluga in nočni čuvaj, je dana vloga, ki gledalce vedno spravi v dobro voljo. Režiserju Ferdiju Kulniku se je razdelitev vlog zelo posrečila, kar je seveda pogoj za kvalitetno uprizoritev tako zahtevnega odrskega dela. In res, igralci so vloge odigrali doživeto in to tudi tisti z manjšimi vlogami, kar je celotni uprizoritvi dalo še večjo vrednost. Priznati moramo, da se je režiser Ferdi zelo potrudil in igro izdelal zelo dosledno. Vsem skupaj gre tu polno priznanje in upamo, da nas bodo naši igralci kmalu spet presenetili z novim nastopom.

Igro „Vaški lopov“ so uprizorili v Miklavževi dvorani, in sicer popoldne in zvečer. Obe predstavi sta bili izredno dobro obiskani, saj so ljubitelji odrske umetnosti dvorano dvakrat napolnili do zadnjega količka.

Ta odrska prireditev nas je vse, ki smo jo obiskali, prijetno presenetila z že omenjenim izvrstnim podajanjem posameznih vlog. Posebno pa smo bili veseli, ker smo med igralci videli tudi take, ki so prvič stali na odru. Buren aplavz, ki je po vsakem dejanju zabučal po dvorani, je bil jasen dokaz priznanja ter zahvale igralcem za njihov vložen trud.

Vse igralce še enkrat prosimo, da nam kmalu spet pripravijo tako lep in plemenit kulturni užitek. —

Zadnji mesec minulega leta je tudi naše kraje zajela epidemija hude gripe in iz naše srede iztrgala kar štiri osebe. Kot smo že poročali, je sredi decembra preminil Izidor Mlečnik (60) pd. Janežič v Želučah. Dne 24. decembra je umrla Elizabeta Hercele (65) iz Čarijeve hiše v Želučah; bila je mati številne družine. Isti dan je bolezen pretrgala nit življenja Rudolfu Mihorju (74), bivšemu gostilničarju na Muškavi. Dne 29. 12. pa je bela žena pobrala Ursulo Esli, rojeno Herman (72), bivšo kmetico in gostilničarko pri Odrjcu v Bilčovsu.

Vsem umrlim, ki so bili rojeni v naši občini in ki so tudi tukaj pokopani, naj bo domača zemlja lahka in naj se mirno spočijejo od obilnega truda v življenju. Vsem svojcem pa izrekamo naše sožalje.

Vsi prisrčno vabljeni na tradicionalni

19. Slovenski ples

ki bo v petek 23. januarja 1970 s pričetkom ob 8. uri zvečer v prostorih Delavske zbornice v Celovcu.

Sodelovali bodo:

- Narodno zabavni ansambel Lojzeta Slaka
- Fantje s Praprotna
- Fantje z Vrbskega jezera (Die orig. Wörther-See-Buam)

Vstopnice po 25 šilingov v predprodaji pri krajevnih Slovenskih prosvetnih društvih in v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu, Wulfengasse ter pri večerni blagajni. Slovenska prosvetna zveza

Jurjevemu očetu v slovo

Dolg sprevod žalnih gostov se je v soboto po Novem letu pomikal od hiše žalosti pri Ciglerju na libuško pokopališče. Številni sorodniki, sosede in znanci iz bližnje in daljnje okolice so spremili spoštovanega očeta Ferdinanda Bromana k zadnjemu počitku in mu tako izkazali poslednjo čast in spoštovanje, kakršno je pokojnik užival pri vseh, ki so ga spoznali in srečali na njegovi življenjski poti, ki se je končala ob lepi starosti 86 let.

Pokojnemu Ferdinandu je tekla zibelka pri Mohoboru v Šmarjeti. Tam je rastel, se razvijal in dorastel v krepkega fanta in razumnega moža. Prav na oni strani šmarješke dolince, pri po domače Jurju pa je zrasla v pravo dekle Micka in nekoga dne pred 62 leti sta postala zakonski par. Marija in Ferdinand sta dobro gospodarila in skrbno upravljala kmetijo. V zgledni zakonski slogi sta po 25 letih praznovala srebrno, po 50 letih zlato in pred nekaj leti biserno poroko. Takrat nihče ni dvomil, da bosta Marija in Ferdinand praznovala tudi še železno poroko, toda neizprosna smrt je žal prekrizala nade in to zadnji dan pred novim letom.

Mlada zakonca sta pri Jurju krepko prijela za delo, kajti življenje pokojnemu očetu ni bilo praznik, temveč nenehno delo iz dneva v dan od zore do mraka. Nekaj let je bil zaposlen tudi pri železnici, potem pa je bil v okviru predčasnih odpustov upokojen.

Lastnosti pridnih rok, varčnost ter razsodnost so rodile lepe uspehe.

Jurjevo kmetijo sta dvignila na lepo in trdno raven. Rodili so se jima otroci, sinovi in hčerke. Značajna starša pa nista skrbela samo za vsakdanji kruh, temveč sta svojim otrokom posredovala tudi duhovne vrline, zavedajoč se, da človek ne živi samo od kruha. Pozneje sta kupila Ciglarjevo hišo in dom prepuščala sinu Zepu.

Tako je pokojni Ferdinand Broman izpolnil svojo življenjsko nalogo do zadnjega. Zato je bila na dan pogreba na njivi miru ob libuški cerkvi veličastna žalna manifestacija. Pogrebne obrede je opravil domači župnik, libuška godba je pri pogrebnem sprevodu in ob odprtem grobu igrala žalne komade, domači pevci pa so zapeli žalostinke.

Blagi pokojnik naj počiva v miru, žalujočim svojcem pa izrekamo naše odkrito sožalje.

DROBNE NOVICE

■ V 99. letu starosti je v svojem rojstnem kraju Prien ob Chiemskem jezeru 9. januarja umrl zadnji koroški knezoškof dr. Adam Hefter, ki je bil od 1914 do 1939 knezoškof krške škofije. Posmrtno ostanke dr. Hefterja so v sredo popoldne pokopali v škofijski grobnici celovške stolnice.

■ V Kočuhu pri Šmarjeti v Rožu so našli 43-letno gospodinjko Marijo Gentilini nezavestno v njenem stanovanju. Čeprav so jo takoj prepeljali v bolnico, je tam zaradi prevelike oslabelosti umrla. Domnevajo, da je pokojna več dni ležala nezavestna v svojem nekurjenem stanovanju.

■ V noči od minule nedelje na ponedeljek so neznani storilci vlomili v stanovanje Marije Trupe v Pokrčah pri Celovcu in poleg 8.500 šilingov gotovine ukradli tudi več drugih vrednih predmetov, tako da znaša skupna škoda okoli 18.000 šilingov.

■ V Celovcu bo za letošnje deželno in državnozbornske volitve 53.632 volivnih upravičencev, od teh 30.768 žensk in 22.864 moških. To pomeni, da se je število od zadnjih deželnozbornskih volitev znatno povečalo, kajti takrat je znašalo skupno število volivnih upravičencev 50.208.

■ Kot sporoča deželno žandarmerijsko poveljstvo, so v mesecu decembru skupno 25 voznikom začasno odvzeli vozniška dovoljenja zaradi šofiranja v alkoholiziranem stanju. V istem mesecu so zabeležili 164 ovadb avtomobilistov, ki so z ropotom kršili javni red. Razen tega je s strani javnih organov bilo kaznovanih 153 voznikov, 244 pa jih je bilo posvarjenih ker so bili v zaostanku pri lepljenju davčnih kolekov.

Farna mladina Dobrla vas vabi na uprizoritev igre

„ROŽA SVETA“ (Rozamunda)

ki sta jo napisala Rajmund Greiner in Matilda Košutnik. Predstavi bosta v nedeljo 18. januarja

ob 11.30 uri v farni dvorani v **Železni Kapli**, ob 19.30 uri pri Voglu v **St. Primožu**.

Prisrčno vabljeni!

Šantavka, jaz in stari Duplar

Januar

Januar lahko je srečen,
prvi pride v koledar,
v toplo suknjo je oblečen
in peči je gospodar.

Vendar v hiši ne poseda,
rad na polje se poda
gledat, če dovolj je leda
in če je dovolj snega.

Ce je vse, kot mora biti,
vzame smučke in juheji! —
Noče več peči kuriti;
kogar zebe, sam se greji!

Ce pa kaj v neredu vidi,
piše burji za vasjo:
„Ljuba teta, kmalu pridi,
vse pogreša te hudo...“

Teta pa, ne bodi lena,
brž jo v goste privihra
in iz torbe do kolena
v dar nasuje nam snega.

Prevalil sem se in pozabil na puško. Medved pa je godrnjal, hlastal polento in se lotil še sira. Noge so se mi tresle. V skoku sem bil pri najbližjem gabru, splezal nanj in se ustavil šele v krošnji. V zaplato me je hladilo, ni je bilo več; ostala je na okleščku. Kar me je prešinila misel, kaj, če si mrcina tudi sama poišče hlad v krošnji? O vsem tem pa nisem utegnil kaj prida razmišljati. Medved je že hlačal proti drevesu, postajal vedno večji, jaz pa manjši. Tak, pojdi že, mrha kosmata, saj se ne bova pogovarjala! sem bržkone zatulil z drevesa. Medved pa se je postavil na zadnje noge in iztegnil šape, kot bi prosil. Vsaj videti je bilo tako. Odrtnal sem vejo in jo zalučal na tla. Zver pa, ne bodi lena, brž na drevo. Plezala je spretno kot naši požarniki. Svojim očem nisem mogel verjeti. Nisem še slišal, da bi se medved kdajkoli lotil tudi visokih dreves. Kosmatinec pa je momljaj, buljil vame, jaz pa močil suho gabrovo lubje. Zatulil sem, zamajal krošnjo in že sem se pričel kotrljati od veje do veje. Prav nič ga nisem povprašal, če mu je prav. Naposled sem obležal na mehkem mahu in upiral oči v modro nebo.

Ko se mi je zasvetlikalo v glavi in zjasnilo pred očmi, sem opazil, da sedi poleg mene plečati krošnjar in mi z vlažnim robčkom moči obraz. Z levico pa je čehljal dobrodušnega medveda, ki ni le znal plesati in prosjati, ampak tudi dobro plezati. Bil je dober učenec dobrega učitelja, meni pa kljub vsemu le malo po volji.“

Vlado Firm

Lovil si jo zdaj tu zdaj tam, ona pa je bila zdaj tam zdaj tu.

Šantavka je bila imenitna lisica. Pametna, polna ukan in predrzna kot malokdo. Njen želodec je bil nenasiten. Lisica je bila velika in njen kozuh je bil res lep, posebno pozimi, ko je dobil gosto dlako in izredno svetlečo barvo. Neke zime se je ujela v nastavljeno past ostarelega lovca Duplarja. Vedno je smrdel po pipi in tobakovi žlindri, in to tako, da tudi Šantavka tega ni mogla prenesti. Raje si je odgriznila ujetu nogo do prvega členka. Še preden jo je mogel stari Duplar ujeti za košati rep, je izginila v gozdu. Na njegovi raskavi roki pa so ostali ugrizi še od tedaj, ko mu je že poprej nekoč, ko se je držala smola, prišla pod prste. Menda si je z zelišči in jazbečevu mastjo še mesece zdravil roko.

Pred menoj je ležala dolina, stisnjena med zasneženimi strminami in tihimi gozdovi. Onkraj hriba je bilo kdaj pa kdaj slišati strel premrženega lovca. Na spodnjem koncu doline je zavekal zajec. Prislulnil sem in stisnil dvocevko. Kmalu se je oglasila s svojim značilnim globokim glasom. Veter je pihal v nasprotno smer. Srečno sem prešel nekaj sto korakov. Previdno sem razmaknil vejevje in droban sneg se mi je usipal na kolena. Neslišno sem prislulnil puško k ramenu. Pred menoj je bilo zimsko jutro, pobeljeni gozdovi, zasnežena smreka, le Šantavke ni bilo nikjer. „Pfej, stara me je prav grdo napetnastila,“ sem si dejal in izpljunil debelo slino. Ubral sem jo počez po dolini k staremu Duplarju, da se pogrejem pri njegovih pečici in najem koruznih žgancev z zvinitimi ocvirki.

Iz dimnika stare Duplarjeve koče se je kadilo. Kadilo pase je tudi iz koče. Vsa počrnela je že bila. Od zunaj in od znotraj. Zaudarjalo je po dimu, po prekajenem kot Hanza Duplar po pipi. Ko sem ogledoval kočo, sem se vpra-

šal, na katero stran se bo ob prvi burji sesedla. Vseeno! Vesel sem bil, ko sem prestopil njen trhli prag. Pogovarjal se bom s starim brez-zobim lovcom, ki se je še spominjal časov, ko je gozdovom gospodoval grof. Duplar je bil sicer že star, a v kosteh še mlad, kot je sam zatrjeval. Starost bi mu le težko uganil. Kadar je bil pri volji, jih je imel osemdeset, če pa je bil čemerem, devetdeset. Nekaj let več ali manj mu ni povzročilo skrbi.

Zajemala sva iz lončene skled. Njegovi predolgi brki so mu sproti brisali leseno žlico. Ponosen je bil nanjo kot na enocevko, ki je samevala v kotu. Bojda je oboje podedoval po pokojnem očetu. Imel pa je le kočo, koruzne žgance in zajčke.

Umolknil je in nekaj časa žulil pipo, nato pa dejal: „Fant, povem ti zgodbo, ki bi ji še sam ne verjel, če je ne bi doživel.“ Krepko je izpljunil in si zasukal dolge povešene brke. Ko je opazil moje muzanje, se je zresnil in dejal: „Fant, če mi ne verjameš, pojdi in srečno!“ Potrepljal sem ga po ramenu.

„V gozdovih tod je bilo njega dni polno divjadi. Tudi kakšen izgubljeni kosmatinec se je pritepel. No, takrat mi še ni bilo osemdeset. Bil je krošnjar ali oglar ali oboje, kaj vem. Vsi so ga poznali. Dedca je vedno prinesla burja s Hrvaške. Pa ni bil sam. S seboj je vlačil kosmato zverino, medveda, ki je uganjal sto vrugolij. Domač je bil, da ti je jedel iz pesti. Nekega popoldneva sem žigosal drevje za poseko. Po kozji stezi sem se zaganjal v hrib. Sonce je žgalo, da so se ti hlače lepile. Utrujen sem prislulnil puško k drevesu in sedel na mah, da bi pomalical. Poln zalogaj sem si stlačil v usta, ko ti pripalja kosmata mrcina. Hlačal je hlačal, jaz pa bolščal v medveda. Še preden sem poskočil, je bil kosmatinec že pri meni. Polento in sir sem še imel v piskru. Videl sem le režeči gobec in črne oči.

Indijanec in konj

Nekoč je možak srečal v puščini Indijanca. Oba sta jezdirala konja. Toda Indijančev konj je bil boljši in lepši. Ko je oboroženi možak to videl, je vzel Indijancu lepšega konja in mu pustil svojega. Indijanec je šel za njim. Ko je prišel v mesto, je stopil k sodniku in rekel: „Ta možak mi je vzel konja. Hočem, da mi ga vrne.“ Sodnik je poklical možaka in ga vprašal, če je zares vzel konja. Možak pa je dejal: „Konja sem hranil, zato je moj.“ Ko je to slišal, sodnik ni ve-

del, kaj naj napravi, saj Indijanec ni imel dokaza. Že je hotel končati s sojenjem, ko je Indijanec rekel: „Dokazal bom, da je konj moj.“ Snel si je ogrinjalo, pokrival z njim glavo svojega konja in rekel sodniku: „Če ta možak trdi, da je konj njegov in da ga je sam hranil, potem, spoštovani sodnik, naj pove, na katero oko je slep.“ „Možak, ki bi rad dokazal, da je konj njegov, je hitro in brez razmišljanja dejal:

„Konj je slep na levo oko.“
Toda Indijanec odkril konjevo glavo in rekel:
„Poglej, spoštovani sodnik, da ne ve. Konj sploh ni slep. Le oglej si ga, zdrav je. Možak ga mi je hotel vzeti. Ukaži, naj mi ga vrne!“
Sodnik je spoznal resnico. Uvidel je, da je konj res Indijančev. Zato je ukazal možaku, naj ga vrne. Indijanec je zabal konja, sodnik pa je nepoštenežega možaka kaznoval.
Tako je Indijanec spet imel svojega lepega konja.

Strah in pogum

Mira je pogumna deklica. Toda samo po dnevi. Zvečer, ko je tema, se pa nikamor ne upa. Niti v sobo niti v kuhinjo in še manj na temni hodnik.

„Bojim se,“ pravi, „In če se v temi skriva volk?“

„Ne čenčaj!“ pravi mama. „Volk je nekoč živel v gozdu in bi se sploh ne upal sem k nam.“

„Če ni volka, je pa strah,“ pravi Mira.

„Kakšen strah?“ se smeje očka. „Ali ne veš, da strahu ni?“

„Je pa čarovnica!“ vztraja Mira.

„Tudi čarovnice ni,“ ji dopoveduje stric.

„Čarovnica živi vendar samo v pravljici.“

„Jaz že vem, toda čarovnica ne ve. Kaj pa, če je ušla iz pravljice in se skrila v temo?“

„Pa poglejva!“ pravi stric. Prime Miro za roko in jo popelje po stanovanju. Gledata in gledata, vse kote pretaknela, a nikjer ne najdeta čarovnice.

„Tako,“ pravijo vsi trije. „Ali zdaj verjameš, da ni čarovnice?“

„Verjamem, če ste vi z mano,“ pravi Mira.

„A kako naj vem, da ni čarovnice, kadar sem sama?“

Očka, mama in stric se spogledajo. Tega pa Mira res ne bo vedela, dokler se ne bo upala sama v temo.

Jana Milčinski

STONE SVETINA

2

UKANA

PRVA KNJIGA

Prižgala je luč in sedla na posteljo. Na omarici je imela zloženih nekaj knjig, ki ji jih je posodil, da bi jih prebrala in si izpopolnila svoje pomanjkljivo politično znanje. Med knjigami je bil v belo usnje vezan Hitlerjev Mein Kampf, Rosenbergov Mit 20. stoletja, Nietzscheva Volja do moči in Goethejev Faust. Vzela je v roke Mein Kampf, ga odprla in se ustavila ob posvetilu, napisanem z okornimi, velikimi in oglato zaobljenimi črkami, ki so razodevale energičnega človeka, ki mu ne manjka surovosti niti samozavesti. „USODA ZAHTEVA OD JUNAKA, DA JE NA RAZPOLAGO SLEHERNEMU UKAZU. Zmaga ali smrt! Svojemu dragemu prijatelju in soborcu polkovnik...“ Z nečitljivim podpisom.

Zamislila se je v smisel besed in zdelo se ji je, da morajo biti junaki usmiljenja vredni ljudje. Kot ženska ne bi mogla ljubiti človeka, ki živi le od ukazov. Listala je po knjigi in se ustavljala ob stavkih, ki jih je major rdeče podčrtal in ob njegovih pripombah. Iskala je njega in sebe. Zasedila je misli, ki jih je že sam v taki ali drugačni obliki povedal in ki so se ji večkrat upirale, da ni mogla nekritično mimo njih. To so bile misli o veličini arijske rase, o usodni vlogi nemške države, ki bo rešila človeka pred Judi, in o mrčesu — Slovanih.

V knjigi je imel major tudi drobno beležnico, v katero je zapisoval važne misli in pripombe z drobno in lepo oblikovano pisavo. V njej so bili tudi izpiski iz mnogih drugih knjig. Ko jih je brala, ji je bilo, kot da brska po skrivnostih svojega novega gospodarja. Iz mozaika raznih misli in citatov je zaslutila osnovna gibalna tega človeka. Le to ji je bila skrivnost, zakaj ji je pustil beležnico v knjigi. Namenoma? Jo je prezrl? Z razdvojenimi čustvi je sledila njegovim mislim. Ni vedela, ali se ga boji ali ga občuduje. Spoznala pa je, da se hoče visoko povzpeti, da mu je všeč, če so mu ljudje podložni, in da globoko prezira vse, kar je pod njim.

„Za tvorbo višjih kultur je bila prisotnost nižjih ljudi nujna. Nedvomno je prva človeška kultura v manjši meri temeljila na udomačenih živalih kakor na uporabi nižjih ljudi.“

„Kultivirajmo krutost,“ je pisal Wolf. „Vsako čustvo najrahljeje človečnosti proti sovražniku nas napravi slabe in je znak nečistosti listega, ki takšna nagnjenja občuti.“

„Ali ni zločinska blaznost, če rojeno na pol opico tako dolgo dresiramo, dokler se ne prepričamo, da smo napravili iz nje advokata, medtem ko morajo pripadniki višje kulturne rase ostajati na nevednih mestih.“

„Nemški narod mora svetu gospodovati ali propasti!“ Tesnobo se je nasmešnila tem mislim uničevalne logike in zbala se je zase, kako se bo znašala.

Njeno premišljevanje so zmolili vojaški koraki. To bo oni! Spoznala ga je po hoji. S smehljajem se je zazrla v vrata. Potrkal je in vstopil. Močan, gibek in vojaško zravnjan je s smehljajem na ustih pozdravil. Odzdravila mu je in oči sp ji zasijale.

Lase je imel črne, valovite in čelo visoko, ves obraz je bil uglajen in prijazen. V izrazu se je kosala lokava in bistrost z odločnostjo, oči so mu sijale zaupljivo in pro-

dorno. Na dnu zenic pa je tičalo nekaj nevarnega.

Ana je vstala. Spretno je prikrila zadrego pred njim in odložila knjigo.

„Moj poklon, mlada dama. Kako ste prebili dopoldne v tej prekleli mrliški vili in pustili dolgočasni sobi?“

„Kakor vidite, v knjigah. Brala sem tudi vaše izpiske in pripombe, bilo je zelo zanimivo,“ mu je odgovorila smehljaje, ga kokešno pogledala in stopila za njim, da je lahko vzela plašč in kapo, ki ju je odložil.

„Moje misli in izpiski. To sem delal vedno, dokler čas ni podivjal. Igra besed in zanesenjaštvo. Teh stvari ne jemljite preveč resno. Življenje kuje vse drugačne resnice. Večkrat sem se moral spremeniti od danes na jutri. To sem pisal že pred vojno, ko sem bil na vojni akademiji, in potem, ko sem se bavil s študijem psihologije.“ Tako ji je govoril, medtem ko si je slačil tudi bluzo, okrašeno z mnogimi odlikovanji in železnim križem I. reda.

Potem se je zagledal vanjo in spregovoril: „Sijajni ste, Ana. Šarmantni, lepi zapeljivi ste, in zato nevarni.“

Približal se ji je in jo gledal z zalajevanim ognjem. Objel jo je okoli ramen in jo stisnil k sebi. Sramežljivo se mu je skušala izviti. Izpustil jo je, kot bi se zavedel, da je na napačni poti.

Sedla sta k mizici. „Nevarni in lepi ste, Ana. To sem ugotovil, ko sem vas prvič videl. In prekleto mi je žal, da vas moram tako naglo poslati v ta brlog.“

„Ne verjamem, da sem lepa. In le zakaj bi bila nevarna? Tega ne razumem. Običajno deklet sem. In nič posebnega ne čutim v sebi,“ mu je odvrnila, čeprav ji je bilo njegovo dvorjenje všeč.

„Ni tako. Verjemite mi. Z navadnimi ženskami se sploh ne menim in ne izgubljam časa. Zelo lepo deklet ste. Lepa

Jedrskie elektrarne rastejo širom Evrope

Kakor svojčas vodo in les, ki ga je človek v kopah spreminjal v oglje, spreminjata znanost in tehnika nafto in plin, ki jih skriva v svojih nedrjih zemlja, v energetske vire za pogon milijonov in milijonov motornih vozil in za delo strojev tisočev in tisočev industrijskih podjetij. Odpadki, ki pri tem nastajajo, so postali osnova nove vrste kemične industrije, tako imenovane petrokemične industrije, katere izdelkom vsaj zaenkrat ni postavljenih meja. Vse to je postalo samo po sebi razumljivo in skoraj nihče več ne razmišlja, kakšna blaginja se po elektro-, nafto- in plinovodih pretaka od juga proti severu in iz vzhoda proti zahodu Evrope.

ELEKTRIČNA ENERGIJA TEMELJ NAPREDKA

Med sodobnimi viri energije je električna energija najpomembnejša, ker je nevidna, neprijemljiva in brez vonja, vsled česar se je lahko poslužujemo, kjerkoli jo potrebujemo. Ker je istočasno potrebna za sprostitve energije nafte, pa tudi zemeljskega plina, potrebe po njej nenehno naraščajo. Marsikje voda, premog in nafta niso več v stanju, da bi z njihovo pomočjo pridobili toliko električne energije, kot je potrebujemo. Leta 1958 smo v naši državi potrebovali 12,2 milijarde kilovatih ur električne energije, le eno desetletje pozneje pa smo je potrebovali že 21,2 milijarde kilovatih ur, pičle tri četrtine več kot pred desetimi leti.

Koliko je bomo potrebovali po desetih letih? — Odgovor na to vprašanje lahko poiščemo v prognozah potreb po električni energiji širom Evrope in širom zemeljske oble. Po teh prognozah bo Evropa letos imela instaliranih 550 GWe (to je 550 milijard vatov) električne energije, kar je za 185 GWe več kot leta 1965. Leta 1980 bo zmogljivost evropskih elektrarn znašala 1160 GWe, torej se bo v prihodnjih desetih letih več kot podvojila. Instalirana zmogljivost elektrarn v svetu bo od 757 GWe leta 1965 narasla letos na 1110 GWe, leta 1980 pa bo predvidoma znašala 2340 GWe.

Doslej so potrebno električno energijo v glavnem zagotavljale vodne (to je rečne in akumulacijske) elektrarne, za izravnavo ponudbe pa so skrbele kalorične elektrarne. V Avstriji so vodne elektrarne dajale celo višje električne energije. Izvažali smo te viške v sosedne dežele. Drugje temu ni bilo tako. Zato so zlasti v industrializiranih deželah Zahodne Evrope v zadnjih letih začeli čedalje bolj segati po novem viru električne energije, po atomu, po jedrski energiji. Že leta 1965 je prišlo iz jedrskih elektrarn 4,5 GWe električne energije. Takrat je ta energija predstavljala le 2,1 odstotka celokupne instalirane energije zahodnoevropskih elektrarn. Letos bo predstavljala že 4,3 odstotka, čez deset let pa celo že 18 odstotkov. Od 13 GWe bo tekem desetih let narasla na okroglo 100 GWe.

52 JEDRSKIH ELEKTRARN V ZAH. EVROPI

Zaenkrat obratuje na evropskem Zahodu 30 jedrskih elektrarn, in sicer 12 v Veliki Britaniji, 6 v Zahodni Nemčiji, 4 v Franciji, 3 v Italiji, 2 v Belgiji, po ena pa v Švici, na Ho-

landskem in na Švedskem. V gradnji pa je 22 jedrskih elektrarn; Velika Britanija jih gradi 8, Zahodna Nemčija 6, Francija in Švedska po dve, Italija in Avstrija pa po eno.

Avstrija se je za gradnjo prve jedrske elektrarne odločila koncem novembra lanskega leta. Gradili jo bodo v Zwentendorfu na Tulnskem polju v bližini Dunaja. V družbo, ki je bila v ta namen ustanovljena, so vstopili deželne zveze za elektrifikacijo in osrednje združenje elektrogospodarstva naše države „Verbundgesellschaft“. Z instalirano zmogljivostjo 600 MW (600 milijonov vatov) bo prva jedrska elektrarna Avstrije stala 3 do 4 milijarde šilingov, dograjena pa bo do leta 1974.

Gradnja jedrske elektrarne je v naši državi spravila na plan 4 podjetja poddržavljene industrije, ki so pred kratkim ustanovila interes-

jih bo imela Severna Amerika instaliranih 13,5 GWe. Vzhodna Evropa jih bo imela 2 GWe, preostale celine zemeljske oble pa 1,8 GWe.

Čez deset let, leta 1980, bodo imele jedrske elektrarne znatno višji delež na proizvodnji električne energije. V svetovnem merilu se bo njihov delež gibal med 13 in 15 odstotki, medtem ko bo letos znašal le 2,7 odstotka. Čez deset let bodo Afrika, Azija, Latinska Amerika in Avstralija dobivale eno četrtno električne energije iz jedrskih elektrarn (36 do 40 GWe). Isti odstotek, vendar 160 GWe, je bo dobivala Severna Amerika, medtem ko je bo Zahodna Evropa s 100 GWe dobivala 18 odstotkov. Veliko manjši delež električne energije bo iz jedrskih elektrarn dobivala Vzhodna Evropa vključno območja Sovjetske zveze, ki leži v Aziji; dobivala je bo le 5,5 odstotka od skupno 600 GWe, ki jih bo imela instaliranih v

re draginja je zaenkrat v glavnem posledica druginje obratovanja kaloričnih elektrarn. Izgleda, da bo čas kaloričnih elektrarn kmalu pri kraju. Spričo nagle rasti jedrskih elektrarn širom Evrope je ta trditev čedalje bolj utemeljena. Dežele, ki so v veliki meri odvisne od energije kaloričnih elektrarn, so se za jedrske elektrarne odločile že pred leti in jih — kakor lahko beremo — izredno naglo gradijo in njihovo število večajo. Gradijo pa jih tudi dežele, ki so bogate na vodnih energetskih virih, zlasti Švica, Švedska in sedaj tudi Avstrija. V Avstriji je gradnja jedrske elektrarne potrebna tudi zaradi tega, ker bo do leta 1975 večina svojčas zgrajenih kaloričnih elektrarn odslužila oz. morala zaradi druginje premoga preiti na drugo gorivo, kar pa bo povezano z novimi investicijami.

Da hoče avstrijsko elektrogospodarstvo le-te z gradnjo jedrske elektrarne prihraniti, je po izkušnjah v Zahodni Evropi zelo razumljivo. Zato so si od prve jedrske elektrarne deželne družbe za elektrifikacijo zagotovile naslednje količine električne energije: Tiwag (Tirolska) 80 MW, Newag (Niževavstrijska) 65 MW, Stewag (Štajerska) 60 MW, Oka (Zgornja Avstrijska) 50 MW, Kelag (Koroška) 20 MW, Safe (Salzburška) 15 MW in Vkw (Predarlška) 10 MW. S preostalo zmogljivostjo 300 MW bo razpolagalo osrednje združenje „Verbundgesellschaft“.

Iz koroškega vidika je mogoče reči, da jedrska elektrarna ne bo ovirala gradnje nadaljnjih rečnih elektrarn s strani ÖDK. Za elektrarno Rožek-St. Jakob v Rožu, ki so jo pričeli graditi pred nekaj tedni, bodo kljub jedrski elektrarni potrebne še nadaljnje rečne elektrarne, med njimi tudi elektrarna Borovlje in elektrarna Anin most. Kakor povsod v Evropi, bodo tudi v Avstriji in na Koroškem ostale rečne elektrarne osnovni vir električne energije. To sledi tudi iz prognoze, da bodo tudi leta 1980 rečne elektrarne dale najmanj 80 odstotkov električne energije, ki jo bo potrebovala Zahodna Evropa. V Avstriji je bo do morale verjetno dati še mnogo več, kajti do tega časa bo kvečjemu dograjena druga avstrijska jedrska elektrarna.

*

„Vse teče“. Ta starogrški pregovor dobiva svoje potrdilo tudi v razvoju energije, ki jo je človeštvo od nekdaj potrebovalo. Kar sta bila nekoč voda in les, pozneje pa premog, so danes elektrika, nafta in zemeljski plin. Viri energije, ki so močnejši od energije človeka in domačih živali, so se medtem vidno pomnožili. Smo v času atomske energije, gre le še za vprašanje njenega čim neposrednejšega koriščenja. Zaenkrat je ta možnost dana le v obliki električne energije, ki bo slej ko prej najpomembnejši vir energije našega stoletja. Gre le za to, da je bo tudi v prihodnje v dovoljni meri na razpolago in da ne bo predraga. Upajmo, da bosta znanost in tehnika odkrili nove možnosti, da bosta vire energije lahko krotili tako, da bodo vedno spet prihajali v korist ne pa v škodo človeštvu.

Ni še dolgo tega, ko smo se nekam upravičeno spraševali, od kod bomo črpali potrebno industrijsko energijo, če bodo ležišča premoga širom Evrope pošla. Ta skrb je sedaj odveč. Doba premoga kot osnovnega vira energije je skoraj že pri kraju, ker so na razpolago cenejši viri: elektrika, nafta in zemeljski plin. Njihov transport na razdaljah po več sto in tisoč kilometrov je cenejši in enostavnejši od transporta premoga. Mogočni elektrovi visoke napetosti in še drznejši naftovodi in plinovodi omogočajo, da je energija na razpolago tam, kjer jo v industriji, v gospodinjstvih in v komunalnih podjetjih potrebujemo. Ti viri energije se pretakajo čez ogromne razdalje ne glede na gore in vode, skozi gozdove enako kot skozi puščave.

no združenje „Austriatom“. To so bila podjetja Böhrer in Kapfenberg, Alpine-Montan v Donawitzu, Graz-Simmering-Pauker in Waagner-Biro, vse vodilna podjetja na področju kovinske in strojne industrije, ki se že nekaj let uveljavljajo tudi na nuklearnem sektorju. Osnovna naloga, ki si jo je ta skupina zastavila, je zagotovitev dobav potrebnih komponent za prvo avstrijsko jedrsko elektrarno. Poleg tega hoče „Austriatom“ sodelovati tudi pri gradnji jedrskih elektrarn po drugih deželah.

JEDRSKE ELEKTRARNE NADOMEŠČAJO KALORIČNE

S tem se tudi naša država podobno kot Švica in Švedska, ki sta prilično enako bogati na vodnih virih električne energije, vključuje v gradnjo jedrskih elektrarn doma in v svetu. Največ električne energije iz jedrskih elektrarn pridobiva zaenkrat Zahodna Evropa. Toda že letos jo bo v tem pogledu prekosila Severna Amerika. Medtem ko bo imela Zahodna Evropa v jedrskih elektrarnah instaliranih 13 GWe,

svojih elektrarnah. To je z ozirom na bogata ležišča nafte in zemeljskega plina v tem delu sveta nekam razumljivo.

Jedrskie elektrarne so v pogledu na investicije relativno drage. Instalirani kilovati stane v jedrski elektrarni z zmogljivostjo 350 MV okoli 6500 šilingov, pri zmogljivosti 650 MV pa le še 5200 šilingov. S tem so sicer stroški gradnje jedrske elektrarne dražji od stroškov gradnje rečne elektrarne, toda električna energija iz jedrskih elektrarn je znatno cenejša od one iz kaloričnih elektrarn. Kilovati elektr. energije stane v jedrski elektrarni okoli 4 groše, medtem ko stane v moderni kalorični elektrarni s pogonom na olje okoli 12 grošev, v elektrarni s pogonom na premog pa še znatno več.

REČNE ELEKTRARNE ŠE VEDNO OSNOVA PRIDOBIVANJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Iz te primerjave jasno sledi, da jedrske elektrarne vodnih, zlasti pa rečnih elektrarn zaenkrat ne morejo izpodrinuti. V stanju pa so, da bistveno pocenijo električno energijo, kate-

ženska je pa, brez izjeme, nevarna vsakemu moškemu. Nenehno opozarja nase, zbujajo iluzije in vznemirja. V iluziji pa je človek omamljen, slep in popustljiv. Posebno vajak je nagnjen k tej boleznini. To je tudi vzrok, da sem vas izbral za posebno nalogo, čeprav bi mi bilo ljubše, da bi ostali v moji bližini, če hočem biti odkrit.“

„Kaj takega mi ni prišlo nikdar na misel. Je pa zanimivo!“

„Res in popolnoma naravno. Vi ste premladi, da bi se zavedali svoje moči. Najbrž tudi premalo mislite o sebi. Zapišite si: lepota je moč ženske, kot je moč lepota moškega. Nevarna pa je lepa ženska moškemu predvsem zato, ker ji lastnosti, po katerih hrepenimo moški, enostavno pripisemo, ne da bi imeli potrdila za to. Vidite, to je omama razuma. Zoprni so mi čustveni moški, zoprne pa so mi tudi razumske ženske. Zdi se mi pa, da sta se v vas spajala čustvo in razum v pravem razmerju. To pa je očarljivo. Ali je tako, moja dama?“ se je zasmel major Helmut Wolf.

Malo je pomislila in mu odgovorila: „Tako je, gospod major, če vi tako pravite. Nimam dokazov, da bi z njimi lahko ovrgla vaše, prav gotovo z izkušnjami pridobljene izditve. Preveč mi laskate. Nerodno mi je, če me kdo hvali. Nimam zaupanja vase, zato nikdar ne vem, kdaj kdo resno misli, ali pa se z menoj le šali.“

„Jaz govorim resno. Celo tako resno, da vse, kar govorim, nekako spada v poslovni, v okvir informacij, sproti vam pojasnujem del svojih ciljev, ki jih imam z vami.“

„Prijetna mi je vaša skrb. Dovolite mi, da nekaj pripomnim.“

„Prosimo! Spadate med ljudi, ki jim mnogo dovolim.“

„Me vesel! No, nekaj o vas kot moškemu. Mislim, da

združujete v sebi tigr in misleca. Bojim se vas, zelo bojim, in vendar se počutim v vaši družbi varno in prijetno.“

„O, ne bom vas požrl, če sem figer. Dam vam besedo,“ se je zasmel Wolf, ker mu je ugajalo, kar je dejala o njem. Od zadovoljstva si je prižgal cigaro.

Pristavite kavo, če vam je prav, in natočite nama chery, saj veste, da nerad hodim po hotelih in lokalih. Z vami moram spregovoriti nekaj o stvarih, o katerih je potrebno, da veste tudi moje sodbo. Vse gre kaj naglo. Čas pa je v vojni več kot zlato in ne vemo, ali dela za nas ali proti nam.“

Opazoval jo je, ko je pripravljala pijačo in kavo. Ujela je njegove poglede in vseč ji je bilo, če so jo moški tako pogledovali.

„Na zdravje, Ana!“

Trčila sta in morala je izpiti kar dvakrat zapovrstjo. Razgovori z majorjem so bili prijetni in zanjo nekaj posebnega. Ni se ga naveličala, ker se pri njem nikoli ni dalo ločiti, kaj spada v pouk in kaj v razvedrilo.

Še sta pila in pijača ju je omamljala. „Naj vam povem, kar sem že prej začel, dokler sem še kolikor toliko trezen in me še niste povsem opijanili s svojo prisotnostjo.“

„Kako? Mislite, da bi vas mogla?“ se je nasmehnila. „Morda, v drugačnih okoliščinah. V tej situaciji pa sem neobčutljiva za vse ženske. Ni je, ki bi me lahko premotila. Tak sem kakor človek, ki je imel dovolj opravka s kačami, in mu ugriz ne škodi.“

„Potem ste zares nenavaden moški.“

Wolf se je zresnil. Odprl je dozo in ji ponudil cigareto. „Prižgal vam bom in prosim vas, da me pazljivo poslušate.“

Zahvalila se je. S stisnjenimi ustnicami je potegnila vase dim in strmela vanj.

(Se nadaljuje)

za oddih in razvedrilo

Na divje svinje v Belo krajino

rem zbornem hotelu Lahinje smo se še okrepčali, potem pa smo se odpravili na dolgo pot proti Koroški.

*

Tokrat je bilo prvič, da smo koroški lovci prevozili celo Slovenijo od severa do juga: Vinica leži namreč tik ob Kolpi, mejni reki med Slovenijo in Hrvaško. Daleč je bilo, a srečni in veseli smo, da smo spoznali spet nove lovske tovariše. Belokranjskim lovcom, ki so nas sprejeli tako gostoljubno, nas spremljali na pogonih in nam nudili nepozabna lovska doživetja, se tem potom najlepše in iskreno zahvaljujemo. Imena Janez Vajs, Stefan Ivan, Barič Marko, Rado Kordič in druga bodo v dnevniku Kluba prijateljev lova zapisana s črkami hvalečnosti.

Gašper

Za dobro voljo

Tone se ojunaci:
"Ali lahko prosim za ta ples, gospodična Anita?"
"Prosim, ne, rada bi imela malo odmora."
"Pa mi dovolite vsaj, da sedem poleg vas in vam preganjam čas?"
"No, lepa reč," zavzdihne ženska, "potem pač plešiva!"

*

"Zakaj pa ste že ves večer tako melanholični?"
"Ah, poročni prstan imam v žepu telovnika."
"No, in?"
"Toda v telovniku, ki sem ga dal svoji ženi, da mi ga zlika."

*

Artist pride k cirkuškemu direktorju.
"Skačem iz tridesetmetrske višine z glavo naprej, naravnost v litrsko steklenico."
"Tako je sprejeti," navdušeno reče direktor, "toda povejte mi, kakšen trik uporabljate pri tem?"
"No da," meni artist, "majhen trik je že pri tem, skačem namreč skozi lijak."

*

"Zakon pravzaprav ni šala, draga moja," novoporočeni mož poučuje svojo mlado ženko. "Morala mi boš, na primer, vsak dan skubati kosilo."

"Da, dragec, in ti ga boš moral, na primer, vsak dan pojesti."

*

"In tole, spoštovana gospa, je zadnji modni krik," pravi prodajalka in pokaže dragoceno večerno obleko.
"Motite se!" reče stranka. "Zadnji krik bo pri mojem možu, ko bo videl račun!"

*

"Poglej no, Jože, tisti dve dami tam, kako sta si podobni. Kaj praviš, sta sorodnici?"
"Kje pa, verjetno hodita v isti lepotni salon."

*

"Moja žena mi gre včasih krepko na živce. Nепrestano govori o svojem prvem možu."
"Tebi gre še dobro, dragi moj, moja pa mi govori vedno o svojem naslednjem!"

*

"Od kdaj se pravzaprav tako zelo zanimate za ženski spol?" sprašujejo znanci nekega znanega Casanova.
"...oh, odkar sem ugotovil, da sam nisem ženska!"

*

"Oh, Špela," žari Mojca, "Pepe je naravnost čudovit! Kaj praviš, ali me tudi ljubi?"
"Gotovo," odvrne prijateljica, "zakaj bi ravno pri tebi delal izjemo!"

Zadnji del lovske sezone v letu 1969 je Kljub prijateljev lova zaključil z izletom v Belo krajino. Medtem ko je novembra in decembra izvedel za 13 lovskih skupin lov na poljsko divjad — fazane, jerebice in ključnače, smo se za zaključek podali še nad divje svinje in jelene, kar je bil nedvomno najbolj zanimiv lov lanskega leta.

Načrt izletov za lovska srečanja so izdelali predstavniki Kluba prijateljev lova v Celovcu in Lovske zveze Maribor, ki nas je povabila v naslednja svoja lovišča: LD Cigona 6 lovcev, LD Straše 4 lovce, LD Pernica 6 lovcev, LD Jurovski dol 5 lovcev, LD Zgornja Velka 4 lovce, LD Voličina 8 lovcev, LD Pesnica 4 lovce, LD Hoče 5 lovcev, LD Črešnjavec 4 lovce, LD Malečnik 3 lovce, LD Košaki 2 lovca, LD Fram 3 lovce LD Pobrežje 6 lovcev. Tako so imeli v minulom lovskem letu vsi člani našega lovskega društva priložnost, udeležiti se pogonov na poljsko divjad. Večina naših lovcev se je teh pogonov tudi udeležila in z veseljem

sledila tovariškemu povabilu lovskih družin v Lovski zvezi Maribor.

Organizatorjem tega programa naj bo tudi tem potom izrečena prisrčna zahvala. Zlasti se Klub prijateljev lova v imenu vseh svojih članov zahvaljuje predsedniku Lovske zveze Maribor tov. Lojzu Briškemu in starem predniku bivšemu koroškemu partizanu tov. Ivu Skerlovniku, ki sta vložila veliko truda za čim boljše organizacijo pogonov, ki so nudili koroškim lovcom nepozabna doživetja. Prav tako pa velja najlepša zahvala predstavnikom trinajstih lovskih družin za ves njihov trud in prizadevnost, saj so vsi pogoni brez izjeme potekali vzorno ter je med lovom vladalo pristno lovsko tovarištvo.

*

"Za lov je urejeno, sporočite prihod." Tako se je glasilo obvestilo tov. Rada Kordiča sekretarja Zveze borcev v Črnomlju, ki je vzpostavil zvezo s tamkajšnjimi lovci ter poskrbel za povabilo na lov na divje svinje v Beli krajini. In ker divjih svinj tudi v Beli krajini ne morejo privezati, je bilo torej treba pohiteti.

V petek 26. decembra se je 27 članov Kluba prijateljev lova odpravilo iz Celovca preko Velenja, Celnja, Zidanega mosta in Novega mesta v Črnomelj, kamor smo prispeli ob 21.20 uri zvečer. Predstavniki tamkajšnje lovske zveze so nas čakali v hotelu Lahinje. Razložili so nam načrt za prihodnji dan, ko se bomo v treh skupinah podali na lov. Čeprav nam je vino silno dišalo, smo se po "lovski disciplini" kmalu spravili k počitku.

Ob osmih zjutraj naslednjega dne smo spet zasedli naš avtobus, ki nas je zapeljal v lovišča. Prisedli so še domači lovci, ki so bili določeni, da bodo vodili naše skupine in pogone. Prva skupina, ki je bila določena za lovišče LD Dragatuš in jo je vodil Tomaž Ogris iz Tuc nad Celovcem, je izstopila že po nekaj kilometrov vožnje. Druga skupina pod vodstvom Petra Kuharja iz Železne Kaple se je podala v lovišče Sinji vrh, medtem ko je tretja skupina lovila divje svinje v lovišču LD Vinica.

Vreme je bilo tistega dne za lov skrajno nenudno: megla in za najjužnejši del Slovenije nepričakovano veliko snega, saj ga je bilo preko kolena. Grmčasti gozdovi so bili skoraj neprehodni in gonjači so imeli silno težaven posel, ko so se trudili, da bi pregnali ščetinarja pred puškino cev. V lovišču tretje skupine smo imeli divje svinje v neposredni bližini, saj so bile sledi popolnoma sveže, ko smo zasedali naša stojišča. Toda v globoko zasneženem gozdu se gonjačem kljub velikim naporom ni posrečilo dvigniti divje svinje.

Minile so dolge in mrzle ure mirnega čakanja na stojiščih. Lovce je ščipalo v noge, mraz je segel v kosti in srečen je bil tisti, ki je imel s seboj termovko s prekuhanim vinom ali žgano pijačo v nahrbtniku, saj mu je to blagodejno ogrelo premrzle ude.

Tretja skupina, v kateri so bili Toni z Vrbe, Miha iz St. Janža, Lojze iz Zužalč s svojim lovskim prijateljem Valentinom, Možina iz Doba, Jurij s Komlja in drugi, je prva zaključila lov ter se podala v Vinico, kjer je v gostilni čakala na drugo skupino, da se vrne iz lovišča. Čakanje je bilo precej dolgo in že se nas je začela lotevati negotovost in skrb, ko se je kazalec pomikal proti osmi uri zvečer. Morda se jim je kaj pripetilo, smo ugibali, saj ceste so globoko zasnežene ter ozke in strme za veliki avtobus.

Tolažili smo se ob dobrem vinu in petju. Ne vem, če je bilo tudi v ostalih dveh skupinah toliko pevcev kot v naši. Vse je pelo. Prepevali smo z domačimi lovci, kakor da bi imeli Belokranjci in Korošci skupnega pevovodjo. Vsi smo znali vsako pesem, pa naj jo je uglasil Miha iz Roža ali pa Janez iz Vinice. Peli smo in se razumeli, kakor da bi bili že stari prijatelji. In še nekaj nas je povezovalo: pripovedovali smo si o pretekli partizanski borbi, kajti v naši skupini so bili stari partizani in med belokranjskimi lovci so bili bivši borci.

Ko smo naše glasove že precej izčrpali, je vstopil Kežarjev Andrej in nam pojasnil vzrok zamude: "Jelen je padel in morali smo ga dvanajst kilometrov daleč vlačiti po globokem

IZREKI

- Človek je tako zelo ustvarjen za ljubezen, da se čuti človeka samo takrat, ko ima zavest, da res ljubi. (Lamartine)
- Rodimo se s sposobnostjo ljubezni v svojih srcih, sposobnostjo, ki se razvija v fisti smeri, kakor se duh izpopolnjuje in nas nagiba v ljubezen, kar se nam zdi lepo, ne da bi nam kdo kaj povedal, kaj je to. (Pascal)
- Če je ljubezen najslajše čustvo, ki more zajeti človeško srce, je vse, kar jo omogoči in podaljša, še vedno dobrota, čeprav za ceno tisoč bolesti. (J. J. Rousseau)
- Žena bo oprostila onemu, ki izkoristi priliko, a ne onemu, ki je ne izkoristi. (Balzac)
- Ljubezen ni nikdar tako močna, kakor takrat, kadar čuti, da odhaja tja, kjer bo trpela. (Reuigent)
- Usoda, ki se je vezala z ljubeznijo, se ne more smatrati za nesrečno, čeprav je tragična. (Paladon)
- Človek vidi resnico iz lica v lice samo dvakrat: v ljubezni in v smrti. (E. Schure)
- Umetnost, da je človek srečen v ljubezni, leži v tem, da daje vse, a nič ne zahteva. (Bourget)
- Ljubezen je ena od tisočerih iger, kjer se razvija življenje; najbolj goreča, mogoče najbolj bolešna. Toda ne zadošča opravičevati življenje vse dotle, dokler je ne izčrpa popolnoma. (Coulangeon)
- Nekaj nečimrnosti in nekaj sladostrastja, iz tega sestoji življenje večine žensk in moških. (Doubert)
- Pustite ljubimca, da se izčrpava v ljubezni do svoje prijateljice. Vsako trpljenje, ki ga povzroči ljubica, se pretvori v sladostrastje. (Arabski spav)

Klinika prihodnosti

Kdor pride tja, ne bi smel zamuditi priložnosti in obiskati bi moral kliniko PSS, to je klinika "Postrezi si sam". Sme vstopiti brez posebnega dovoljenja. Ni videti ne vratarja ne sestree ne strežnika ne zdravnika. Po hodnikih in dvorih, v sobah za samopostrežne preiskave in v bolniških koticah so zgolj pacienti. Nahajamo se v bolnici prihodnosti, v kliniki za vse bolezni. Že davno so zaprli vse klinike starih oblik, spomin nanje spada le še v zgodovino samaritanstva. Samopostrežna klinika pa je otrok nove, zdajšnje dobe.

Gremo mimo operacijske dvorane. Pravkar se tja odpravlja neka mlada ženska, ki se je bila že preoblekla za operacijo. V košarici ima s seboj pribor. Odstranila si bo žrelnico.

"Se nič ne bojite, mlada žena?" vprašamo naivno.

"Bala bi se v starih časih, ko so operirali zdravniki. Zdaj se operiramo sami. Ne, sebi res ne bom prizadela bolečine ali da bi pozabila kak inštrument v grlu."

Na hodniku čaka tudi starejši gospod. Na vrsti bo takoj za mlado ženo. V košarici ima pribor. Zdaj skrbno prelistava knjižnico z navodili "NAŠI PRIJATELJI ORGANI v dobrih in hudih dneh". Mimo natančnih navodil vsebuje tudi prirojene vzorce ki tudi najbolj nevedščemu samopostrežniku natanko pokažejo najbolj primerno pot do organov.

Obiščemo sestro Ano, ki je odgovorna za materialno skladišče. Prodaja zdravila in na reverz izposoja pribor. Ana je pomočnica direktorja uprave PSS, to pa sta tudi edina nameščena tega zavoda.

"Vsi moji pacienti," pripoveduje, "so zelo

počepčljivi. Ne pritožujejo se nad nikomer, saj je vsak sebi ljub, prijazen in prizanesljiv operater, ki si je pripravljen pomagati. Berem, da je bilo nekoč vse drugače: neprijazni in klepetavi strežniki in strežnice, robati zdravniki, za vse to pa je moral bolnik še plačevati presneto bridko. Dandanes plačajo moji pacienti samo neznančno izposojnino za orodje in zmerno najemnino za posteljo. Uporaba operacijske sobe pa je brezplačna. Izposojem tudi knjige. Vsak novinec prejme razpoznavno knjigo "Tvoje telo vprašuje — mi odgovarjamo". Iz nje si vsak bolnik poišče, kaj mu je, in potem mu za določeni operativni poseg prodam zdravila in posodim orodje, ki ga bo potreboval. Če smatra, da mora na operacijo, dobi še urnik operacijske dvorane, ki je vedno zasedena."

Vstopi gospa Boom. Na sebi ima prikupno, skoro koketno bolniško srajco. V rokah drži knjižnico "Rezanje — igrača".

"No, ljuba gospa, s čim pa smem postreči danes?"

Gospa Boom ima za seboj že skoro vse operacije: na slepiču, želodcu, srcu, nosu, ledvicah in vranici — vse že preiskano, popravljeno, izmenjano, zašito in zaceljeno.

Ustavi se pri sestri Ani in je nenadoma zelo navdušena.

"Joj, kakšna ljubka zrcalca! Čemu služijo?"
"Da, gospa Boom, to so zrcalca za ušesa. Zraven spadajo še srčkane kleščice in nožički."

Pacientka je navdušena. Kajpak, ušes se je že dalj časa kanila lotiti. Hitro podpiše potrdilo in dobi še knjižico "Mali vodič skozi uho" — kratki tečaj za neučakane.

Obiščimo še upravnika klinike PSS. Sedi za

ogromno kartoteko-robotom. Da, veliko opravila ima, saj lahko vidite. Vnesti kartončke, luknjati in imeti pregled nad vsako blazino, srajco, nad vsakim orodjem. Obračunati vse izposojnine in opraviti še vrsto drugih pomembnih drobnarij. Kljub vsemu pa si vzame čas, da se poslovi od slehernega pacienta in mu izroči potrdilo o uspešno opravljeni samopostrežni operaciji, ki jo je pregledal posebni pooperacijski stroj-robot.

"Večino pacientov moram pohvaliti. Operirajo se odlično. Vse operacije so strokovno pravilne, včasih celo genialne. Takim spretnim pacientom izročim ob slovesu tudi majhen obsek ali pa značko v obliki obravnavanega organa in glede na opravljeno delo, iz bronca, srebra ali rumenega zlata."

Medtem se približa stara mama Leatherworm. Poslovila se bo. Vsa žari. "Petnajst kamnov sem si izrezala in brez komplikacij, le pogledjtel!"

V srebrni skrinjici se rumenkasto blesti petnajst za velik lešnik debelih žolčnih kamnov. Zares vzorno delo, vrhunski poseg, kvalitetna operacija. Stara mati Leatherworm je pacientka že trideset let. Na prsih nosi odlikovanja: vranico iz bronca, srebrni želodec, zlato srce, ledvice, aluminijast nos in žrelnico iz platine. Upravnik ji pri priči obesi na prsi še žolč iz zlata.

"To je dan ponosa v mojem življenju," pravi mami s solzami navdušenja v očeh.

"In slaven list za našo kliniko," odgovori upravnik.

Rudolf Lorenzen

Lepe knjige kot nagrade

Ko smo pred nedavnimi prazniki objavili tradicionalni nagradni križanki, nismo pričakovali, da bo toliko odziva. Priznati moramo, da nas je število poslanih rešitev prijetno presenetilo; prejeli smo jih mnogo več kot v prejšnjih letih. Predvsem pa smo bili veseli dejstva, da so se reševalci razen malih izjem izkazali za prave mojstre, kajti tako visokega odstotka pravih rešitev že dolgo ne pomnimo več. Seveda, križanki tokrat res nista bili preveč težki, kljub temu pa je bilo le treba vložiti nekoliko truda in znanja. To so naši ugankarji tudi napravili ter uspešno premagali vse težave, na katere so naleteli na vodoravni in navpični poti do pravilne rešitve križanke.

O tistih redkih napakah, ki smo jih odkrili med posameznimi rešitvami, ne bomo podrobno govorili. Omeniti hočemo le toliko, da je pri križanki za odrasle očitno delal največ preglaVIC izraz za grobo domače sukno — „raš“, kajti na to vprašanje smo prejeli najrazličnejše odgovore. Končno pa naj bo tudi tokrat povedano, da marsikatera napaka gre zgolj na račun nepazljivosti ali površnosti pri pisanju rešitve — toda napaka je napaka, ne glede na to, kako in zakaj se je vrnila. Tako je tu in tam reševalac lahko tudi sam kriv, da ga potem pri razdelitvi nagrad ni mogoče upoštevati.

Reševalce pa seveda najbolj zanima, kakšen je bil izid žrebanja. Torej ne bomo več po nepotrebnem zgubljal čas (ali zlorabljali potrpljenja), marveč bomo kar prišli z besedo na dan. Izmed tistih, ki so nam poslali pravilno rešitev velike križanke, so bili izžrebani kot nagrajenci:

Miha PAK, Plešivec, pošta Kotmara vas;
Ilika MERVA, Pliberk, Bahnhofstraße 25;
Janko OITZL, 1140 Wien, Jenullgasse 6/13.

Med mladimi reševalci, ki so se pogumno lotili križanke za otroke ter nam poslali pravilno rešitev, pa bodo po zaslugi žreba prejeli nagrado:

Evi EINSPIELER, Podravlje;
Karje ŠTULAR, Dolinčiče, pošta Šmihel pri Pliberku;
Silvija VELIK, Dijaški dom SŠD v Celovcu, Tarviser Straße 16.

Nagrajencem prirčno čestitamo in jim želimo veliko veselja ob lepih slovenskih knjigah, ki jih prejmejo kot nagrade. Medtem ko bomo

nagrajencu z Dunaja knjigo poslali po pošti, vse ostale prosimo, da svoje nagrade dvignejo v uredništvu našega lista.

Zdaj nam ostane le še dolžnost, da se zahvalimo tudi vsem drugim, ki so sodelovali pri reševanju križank, pa so tokrat ostali brez nagrade. Je že tako, da se sreča enkrat nasmehne enemu in drugič spet drugemu.

Rešitev križanke za odrasle

Vodoravno: 1. in 74. Zadovoljne praznike bralcem našega lista; 17. vlak; 18. popevkar; 19. atol; 20. obnova; 22. rr; 23. navada; 25. nit; 26. rz; 27. uvoz; 29. I. M. (Ivan Meštrovič); 30. len; 31. Norik; 33. pa; 34. kurir; 37. naval; 39. da; 40. Malta; 42. vi; 44. še; 45. Aka; 47. sl; 48. ev; 49. SS; 50. gg; 52. kaba-retist; 56. ka; 57. hloh; 58. top; 59. Erna; 60. tona; 62. Rus; 63. metla; 65. Eire; 67. lim; 68. plan; 70. atom; 72. moto.

Navpično: 1. zvon; 2. Albin; 3. Danton; 4. oko; 5. opazka; 6. LO; 7. jp; 8. nerv; 9. Evropa; 10. P. K. (Pavle Kernjak); 11. Ra; 12. arnika; 13. nav; 14. Italija; 15. koder; 16. elan; 21. vrivek; 24. amulet; 27. ud; 28. za; 32. raš; 35. RTV; 36. av; 38. Labor; 39. dar; 40. mlini; 41. os; 43. iglu; 46. Kaplan; 47. streme; 49. sani; 51. gopa; 53. Atene; 54. ee; 55. sarma; 56. kolos; 57. hrib; 61. amba; 63. Mac; 64. ata; 66. Eol; 69. ll; 71. oš; 73. ti.

Rešitev križanke za otroke

Vodoravno: 1. in 31. Veselo novo leto; 5. ii; 6. LS; 7. so; 9. lata; 11. zavesa; 13. um, 14. ar; 15. vi; 17. par; 19. ilo; 20. jamica; 24. beda; 26. rt; 27. se; 28. le; 29. star.

Navpično: 1. VI; 2. slava; 3. ester; 4. os; 5. in; 8. ol; 9. la; 10. as; 11. zmaj; 12. avla; 13. up; 16. IO; 18. Rab; 19. ica; 21. mesto; 22. ideal; 23. tron; 25. leto; 29. SV; 30. re.

— 20.00 „Raj na zemlji“ — 21.15 Komorna glasba Wolfgang A. Mozarta — 23.10 Pesem in glasba z Dunaja.

REGIONALNI PROGRAM

Poročila: 5.00, 6.30, 8.00, 10.00, 13.00, 17.00, 19.00, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 5.30 Kmetijska oddaja, 5.40 Jutranja opažanja, 5.45 Pisane jutranje melodije, 6.00 Jutranja gimnastika, 6.45 Deželni razgled, 7.00 Glasbeni mozaik, 7.45 Lokalna poročila, 8.05 Zveneč jutranji pozdrav, 8.15 Obzornik za ženo, 9.00 Šolska oddaja, 10.05 Šolska oddaja, 11.30 Oddaja za podeželje, 11.40 Nasveti za vas, 11.45 Za avtomobiliste, 13.05 Deželni razgled, 13.30 Glasba po kosilu, 14.00 Za ženo, 14.15 Slovenska oddaja, 15.30 Otroška ura, 16.00 Venček melodij, 18.15 Odmev časa, 18.45 Šport, 18.55 Lahko noč otrokom, 19.03 Pregled sporeda, 19.05 Zabeležite si, 19.35 Melodija in ritem, 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 17. 1.: 5.05 Ljudske viže — 7.55 Naš hišni vrt — 8.20 Obzornik za ženo — 10.05 Šolska oddaja — 11.00 Naša lepa domovina — 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 14.15 Zabavni koncert — 15.30 Po željah — 17.10 Pisano sobotno popoldne — 18.00 Vaš konjiček — 18.40 Koroški profili — 19.40 Melodija in ritem — 20.10 Radijska satira — 21.00 Zveneča Avstrija — 22.30 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 18. 1.: 6.35 Ljudska glasba — 7.40 Mapa veselih not — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 10.00 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.25 Mednarodne smučarske tekme — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 14.00 Ogledalo Mestnega gledališča — 14.30 Po željah — 16.30 Življenje in dela bratov Schrammel — 17.05 Plesna glasba — 18.30 Pogovor o umetnosti — 18.45 Pridite in zapojte — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgled — 20.10 Kaj pravite vi, gospod Parkas? — 20.45 Operetni koncert — 21.30 „Biseri neumnosti“.

Ponedeljek, 19. 1.: 5.05 Pihalni zvoki — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Ljudska glasba sveta: Skandinavija — 10.05 Nadarjenost in poklici — 10.15 Veliki avstrijski pesniki in njihova dela — 11.00 Ljudska glasba — 13.45 Davčno pravo — 15.00 Nova koroška pesem — 15.15 Koroški knjižni kotiček — 18.40 Državnozbornske volitve 1970 — 19.15 Kaj pravite vi? — 20.10 „Bil sem pameten, da sem te našel“ — 21.25 Ljudska glasba sosedov: Bavarska.

Torek, 20. 1.: 5.05 Pihalna godba za začetek dneva — 9.00 Francija pripoveduje — 9.30 Dežela ob Dravi — 13.45 Za mladino — 15.00 Komorna glasba — 18.00 — 10.05 Šolska oddaja — 11.00 Humor in ljudski pesmi — Oddaja delavske zbornice — 18.40 Državnozbornske volitve 1970 — 19.15 Slišiš pesmico — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Večerni zabavni koncert.

Sreda, 21. 1.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Pravičice iz vsega sveta — 9.30 Ljubezenski duet v Leharjevih operetah — 10.05 Šolska oddaja — 10.15 Učenje poleg šole — 11.00 Godci, zaigrajte! — 15.00 Razgovor o znanstvenih knjigah — 15.15 Koroško pesništvo — 15.30 Koroška včeraj in danes — 17.10 V dunajski koncertni kavarni — 18.00 Kulturna vprašanja Koroške — 18.40 Državnozbornske volitve 1970 — 19.15 Na obisku pri koroških zborih —

20.10 Matere s pravico do pokojnine — 21.15 Staroavstrijska slikanica.

Četrtek, 22. 1.: 5.05 Pihalna godba za začetek dneva — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Šolska oddaja — 10.05 Živalske zgodbe — 10.35 Problemi mladine — 10.45 Prva fotografija — 11.00 Za prijatelje ljudske glasbe — 15.00 Ura pesmi — 17.10 Pust, ti najlepši čas — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 18.40 Državnozbornske volitve 1970 — 19.15 Veselo in zabavno — 20.10 Koroški hišni koledar — 21.00 Diletto musicale.

Petek, 23. 1.: 5.05 Ljudske viže — 9.00 Mohamedanski svet na prelomu — 9.30 Na poti po štajerskem — 10.05 Šolska oddaja — 11.00 Ljudska glasba iz Avstrije — 15.00 Komorna glasba — 15.30 In večno šumi potok — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Zabeleženo na koroških cestah — 18.40 Državnozbornske volitve 1970 — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Zveneča alpska dežela — 21.10 Pogovor čez mejo — 22.25 Preko meja.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 17. 1.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 18. 1.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 19. 1.: 14.15 Informacije — Za našo vas — 18.00 Mladina poje.

Torek, 20. 1.: 14.15 Informacije — Za krmilom — Športni mozaik.

Sreda, 21. 1.: 14.15 Informacije — O gospodarstvu — Živo srečanje.

Četrtek, 22. 1.: 14.15 Informacije — Umetne pesmi — Novi časi, nova pravila obnašanja.

Petek, 23. 1.: 14.15 Informacije — Zborovska glasba — Koroški kulturni pregled.

RADIO LJUBJANA

Poročila: 4.30, 5.00, 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 18.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.45 Informativna oddaja, 5.30 Danes za vas, 6.00 Jutranja kronika, 7.25 Pregled sporeda, 10.00 Danes dopoldne, 10.15 Pri vas doma, 12.30 Kmetijski nasveti, 13.15 Obvestila in zabavna glasba, 13.30 Priporočajo vam, 15.00 Dogodki in odmevi, 15.30 Glasbeni intermezzo, 16.00 Vsak dan za vas, 19.00 Lahko noč otroci, 19.10 Obvestila, 19.30 Radijski dnevnik, 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 17. 1.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Čez bele poljane — 9.50 Naš avto-stop — 12.10 Pianista Tamas Vasary in Vladimir Aškenazi igra Chopina — 12.40 Z ansambli domačih viž — 14.05 Glasbena pravljica — 14.25 Laha glasba za razvedrilo — 15.40 Poje basist Miroslav Čangalovič — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Filmska glasba — 17.45 Jezikovni pogovori — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 18.45 S knjižnega trga — 19.15 Ansambel Maska Kumra — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Eurodisc parada — 22.15 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 18. 1.: 6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.04 Radijska igra za otroke — 8.45 Orkestralne skladbe za mladino — 9.05 Srečanje v studiu 14 — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Ljubljanski jazz ansambel — 14.05 Slovenska zemlja v besedi in glasu — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Operni koncert — 17.30 Radijska igra — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.15 Plesna glasba — 22.40 Zabavna glasba iz studija RTV Zagreb — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 19. 1.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.20 Cicibanov svet — 9.45 Zvoki iz operet — 12.10 Orkester Slovenske filharmonije — 12.40 Koncert pihalnih orkestror — 14.05 Laha glasba — 14.35 Voščila — 15.40 Poje zbor „Srečka Kosovel“ iz Ajdovščine — 17.05 Operni koncert — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Orkester Francija Puharja — 20.00 Beograjske glasbene slavnosti — 22.15 Za ljubitelje jazz — 23.15 Zabavna glasba iz studija RTV Beograd.

Torek, 20. 1.: 8.04 Opera matineja — 9.05 Za šolarje — 9.35 Z ansambli Alja Sosa — 9.45 Slovenske narodne — 12.10 Glasba Isaaca Albeniza — 12.40 Od vasi do vasi — 14.05 Glasbena udeleževanje mladih — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Mladinska reportaža — 15.40 Iz Verdijeve opere „Trubadur“ — 17.05 Beethoven v izvedbah domačih umetnikov — 18.15 V tork nasvidenje — 18.45 Družba in čas — 19.15 Ansambel Henčka Burkata — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana — 22.15 Jugoslovanska glasba — 23.15 S slovenskimi pevci zabavne glasbe — 23.40 Godala v noči.

Sreda, 21. 1.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.25 Revija glasbenih šol — 9.45 Pojeta Jožica Svete in Rafko Irgolič — 12.10 Iz Kogojeve opere „Črne maske“ — 12.40 Slovenske narodne in ponorodele — 14.05 Violinski ansambel moskovskega Bolšoj teatra — 14.35 Voščila — 15.40 Odskočna deska — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Rad imam glasbo — 18.40 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Ti in opera — 22.15 S festivalov jazz — 23.15 Zabavna glasba iz studija RTV Zagreb.

Četrtek, 22. 1.: 8.04 Glasbena matineja — 9.05 Za šolarje — 9.35 Laha glasba jugoslovanskih avtorjev — 12.10 Bamberški simfonični orkester — 12.40 Čez polja in potoke — 14.05 Pesem iz mladih gri — 14.25 Plesni orkester RTV Ljubljana — 14.40 Mehurčki — 15.40 Skladbe Jakoba Gullusa Petellina izvaja Komorni zbor RTV Ljubljana — 17.05 Glasbena popoldne — 18.15 Morda vam bo všeč — 18.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom — 19.15 Ansambel Mojmir Sepeta — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in naprevov — 21.00 Vabimo vas na bralno vajo — 22.15 Iz vrst naše povojne skladateljske generacije — 23.15 Iz albuma izvajalcev jazz — 23.40 Zabavna glasba iz studija RTV Sarajevo.

Petek, 23. 1.: 8.04 Opera matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.45 Dalmatinske narodne — 12.10 Skladbe Emila Adamiča — 12.40 Vokalni ansambli — 14.05 Igramo po željah mladih poslušalcev — 14.35 Voščila — 15.30 Napotki za turiste — 15.40 Orkester berlinskih filharmonikov — 17.05 Človek in zdravje — 17.15 Koncert po željah poslušalcev — 18.15 Rad imam glasbo — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Ansambel Toneta Kmetca — 20.00 Poje Akademski zbor in zbori iz Gdanska — 20.30 Top-pops 13 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz-klub.

TISKARNA

Založniške in tiskarske družbe z o. j. Drava, Borovlje, takoj zaposli

ročnega stavca

po možnosti z znanjem na stavnem stroju „Linotype“.

Interesenti se lahko oglasijo osebno ali pismeno na naslov: Drau-Druckerei, 9170 Ferlach - Borovlje, Dollichg. 4, tel. 250 ali na uredništvo Slovenskega vestnika, 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 85-6-24.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 17. 1.: 12.55 Mednarodne smučarske tekme — 16.30 Za otroke — 17.00 Za mladino — 17.30 Za družino — 18.00 Tedenski obzornik — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads — 19.30 Čas v sliki in tedenski komentar — 20.06 Šport — 20.15 Zakaj nisi slaven? — 21.45 Športni obzornik — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Povratek dr. X, utopičen kriminalni film.

Nedelja, 18. 1.: 10.25 Mednarodne smučarske tekme — 14.40 Jazz-Gala — 15.25 Za otroke — 16.30 Flippol — 17.05 Kontakt — 17.10 Znanost in človek — 17.55 Veselo in začinjeno — 18.30 Franz Schubert: „Nedokajčana“, simfonija — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Potovanje brez koristi — 22.15 Čas v sliki.

Ponedeljek, 19. 1.: 18.00 Znanost aktualno — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Družina Feuerstein — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Volilni boj — 20.06 Šport — 20.15 FBI 68 — 21.00 Poštni predal 7000 — 21.10 Telesport — 22.10 Čas v sliki — 22.25 Jazz-Gala.

Torek, 20. 1.: 18.00 Angleščina — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Pustolovščine Chevaliera de Reccija — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Volilni boj — 20.06 Šport — 20.15 Kaj sem? — 21.00 Gledališče in diskusija — 23.05 Čas v sliki.

Sreda, 21. 1.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Povratek dr. X — 12.05 Telesport — 14.00 Mednarodni smučarski skoki — 16.30 Za otroke: Čarobni mlin — 17.15 Mednarodni mladinski obzornik — 17.30 Prešerni allegri — 17.25 Mala športna abeceda — 18.00 Francoska čiščina — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Volilni boj — 20.06 Šport — 20.15 Obzorja — 21.15 Družba morilcev, kriminalna farsa — 22.40 Čas v sliki.

Četrtek, 22. 1.: 10.00 Kaj lahko postanem — 11.00 Šport: Edip — 11.30 Marija Terezija in njen čas — 12.00 Komentar k časovnim dogodkom — 18.00 Italijanščina — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Policijska klišé — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Volilni boj — 20.06 Šport — 20.15 Reporter ljubezni, filmska komedija — 22.10 Mali umetniški portret — 22.20 Čas v sliki.

Petek, 23. 1.: 10.00 Šolska oddaja — 10.30 Na obisku pri Borisu Blacherju — 11.00 Reporter ljubezni — 18.00 Zeleni val — 18.25 Podoba Avstrije — 18.50 Zračni skoki — 19.30 Čas v sliki — 19.55 Volilni boj — 20.06 Šport — 20.15 Nepojasnjeni kriminalni primeri — 21.45 Časovna dogajanje — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Stari šansonci in popevke — 23.15 Nepojasnjeni kriminalni primeri.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 17. 1.: 14.20 Mednarodne smučarske tekme — 15.30 Košarka — 17.40 Poročila — 17.45 Glasba nepozna teme — 18.20 Tartarin in Alpah — 19.20 S komero po svetu — 20.00 Dnevnik — 20.35 Magazin — 21.35 Rezervirano za smeh — 21.50 Novi rod — 22.40 Šport — 22.55 Kožipot — 23.15 Poročila.

Nedelja, 18. 1.: 8.35 Madžarski pregled — 9.00 Narodna glasba — 9.30 Mednarodne smučarske tekme — 10.30 Kmetijska oddaja — 11.20 Otroška matineja — 12.00 Mednarodne smučarske tekme — 14.00 Količ pot — 17.00 Črna gora v letu 1970 — 17.50 Portret Andrej Budal — 18.15 Izmena straže — 20.00 Dnevnik — 20.35 Sorodniki, humoreska — 21.20 Videofon — 21.35 Športni pregled — 22.10 Dnevnik.

Ponedeljek, 19. 1.: 16.45 Madžarski pregled — 17.30 Lutkovna oddaja — 18.15 Obzornik — 18.30 Po sleden napredka — 19.05 Narodna in zabavna glasba — 20.00 Dnevnik — 20.35 Drama — 22.05 Lutkar Jirj Trnkec.

Torek, 20. 1.: 17.45 Nove dogodivščine Huckleberry Finna — 18.15 Obzornik — 18.30 Akademski plesni orkester ljubljanskih študentov — 19.05 Sodobno posvajanje — 19.30 Cesta in mi — 20.00 Dnevnik — 20.35 Hirošima ljubezen moja, francoski film — 22.00 Vse se je glasbi — 22.45 Poročila.

Sreda, 21. 1.: 15.45 Veleslalom v Kranjski gori — 17.15 Madžarski pregled — 17.50 Oddaja za otroke — 18.30 Obzornik — 18.35 Oddaja za italijansko mladino — 19.05 Popularna glasba — 19.20 Karavana — 20.00 Dnevnik — 20.35 Na poti po Posavju — 21.35 Rossini: Gospod Bruschino, opera — 22.35 Poročila.

Četrtek, 22. 1.: 15.15 Slalom v Kranjski gori — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Veseli tobogan — 18.15 Obzornik — 18.30 Človek, poljudno znanstveni film — 19.05 Tema tedna — 19.20 Zabava vas Jerry Lewis — 20.00 Dnevnik — 20.35 Dostojevski: Bratje Karamazovi — 21.20 Kulturne diagonale — 22.10 Shenon doah, serijski film — 22.35 Poročila.

Petek, 23. 1.: 16.45 Madžarski pregled — 18.00 Trilni župani, pravljica — 18.15 Obzornik — 18.30 Znanost mi — 19.00 Mozaik — 19.05 v središču pozornosti — 20.00 Dnevnik — 20.35 Igra ali življenje, ameriški film — 22.15 Quiz 70 — 23.30 Poročila.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.